TRST, petek
28. marca 1958
Leto XIV. - Št. 75 (3920)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir — MALI OGLASI: 30 lir beseda — Za Jugoslavijo cene oglasov po dogovoru.

NAROCNINA: mesečna 480 lir vnaprej, četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir - FLRJ: izvod 10, mesečno 210 din - Nedeljska: letno 540, polletno 270, četrtletno 135 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tek. rač. pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-Z-375

Zasedanje vrhovnega sovjeta ZSSR

Hruščev imenovan za predsednika vlade in še dalje ostane prvi tajnik CK KP

Vorošilov ponovno izvoljen za predsednika prezidija vrhovnega sovjeta
Poročilo Hruščeva o agrarni reformi
Gromiko bo podal poročilo o ustavitvi jedrskih poizkusov

MOSKVA, 27. — Na skupni seji obeh domov vrhovnega sovjeta SZ so danes soglasno izvolili Nikito Hruščeva za ministrskega predsednika SZ. Maršal Vorošilov pa je bil ponovno izvoljen za predsednika prezidija vrhovnega sovjeta. Hruščev ostane tudi prvi tajnik CK KP SZ ter je bil ponovno izvoljen v prezidij vrhovnega sovjeta.

V začetku skupne seje obeh domov je predsednik zveznega sovjeta Lobanov prebral Bulganinovo izjavo o odstopu. Takoj nato so vsi navzoči odobrili resolucijo, ki sprejema Bulganinov odstop, njegovo nadomestitev s Hruščevom ter ponovno izvolitev Vorošilova. Med novimi člani novega prezidija vrhovnega sovjeta so Andrejev, Beljajev, maršal Budjeni, Kiričenko, Mazurov, Spiridionov in Ustinov.

Zasedanje vrhovnega sovjeta se je začelo najprej z ločenima sejama obeh domov, ki sta odobrila dnevni red skupnega zasedanja. Ta dnevni red vsebuje poleg izvolitve predsednikov obeh domov in verifikacije poslanskih mandatov ter izvolitve predsednika prezidija vrhovnega sovjeta še izvolitev stalnih komisij vrhovnega sovjeta, sestavo nove vlade ter agrarno reformo, ki jo je predlagal Hruščev. Poleg tega vsebuje dnevni red tudi poročilo zunanjega ministra Gromika o ustavitvi jedrskih poizkusov. S tem v zvezi poroča poljska agencija PAP, da bo Sovjetska zveza napovedala ustavitev jedrskih poizkusov.

Skupna seja obeh domov se je zaključila ob 18.38 po govoru Hruščeva, ki je trajal dve uri 40 minut. Jutri bosta oba doma imela ločeni seji. Verjetno bo skupna seja v soboto, na kateri bodo odobrili agrarno reformo, ki jo predlaga Hruščev in tedaj bo Gromiko predložil svoje poročilo o ustavitvi jedrskih poizkusov.

V začetku seje obeh domov je član prezidija centralnega komiteja KP SZ Aristov v imenu KP predlagal, naj se maršal Vorošilov ponovno izvoli za predsednika prezidija. Vorošilov pa je predlagal, naj bo Hruščev imenovan za ministrskega predsednika. Hruščev mora sestaviti novo vlado in nato poročati še pred koncem zasedanja vrhovnega sovjeta. V svojem govoru je Vorošilov ponovno kritiziral »protipartijsko skupino« in poudaril važnost ukrepov partije v zadnjih letih, med katerimi so reorganizacija industrijske uprave, ukrepi za obdelovanje neobdelane zemlje in agrarna reforma. «Za vse te uspehe se moramo zahvaliti Hruščevu, njegovemu talentu in njegovi neizčrpni energiji,» je poudaril Vorošilov. Zatem je Vorošilov dejal, da vodi Sovjetska zveza nenehno borbo za mednarodno pomirjenje, za izvajanje politike miroljubnega sožitja med vsemi državami. «Narodi vseh držav, je nadaljeval Vorošilov, vedo, da je Hruščev neizčrpni borec za mir in mi smo ponosni nanj, ker je znal dobro izpeljati svoje veliko delo. Hruščevu se je treba zahvaliti, da se je ugled Sovjetske zveze še povečal v svetu. Prepričani smo, da bo Hruščev v bodoče nadaljeval svojo borbo za mir.» Tu je Vorošilov predlagal, naj Hruščev obdrži tudi mesto prvega tajnika KP SZ. Poslanci so še posebno ploskali Vorošilovu, ko je ta omenil, da je Hruščev tisti, ki je ustvaril geslo «doseči in prekoračiti ZDA pri proizvodnji nekaterih proizvodov na osebo».

Ko je Vorošilov končal svoj govor, je čestital Hruščevu in začel z njim živahen razgovor, medtem ko se je Bulganin, ki je sedel za njima, smehljal.

Takoj nato se je Hruščev zahvalil poslancem za «veliko zaupanje in veliko čast», ki so mu ju izkazali, ter je obljubil, da bo napravil vse mogoče, da upraviči to zaupanje. Dodal je: «Ne bom štedil s svojimi silami, s svojim zdravjem in s svojim življenjem, da vam služim.» Začel je zatem brati svoje poročilo o agrarni reformi, ki med drugim določa, da se kmetijski stroji in traktorji traktorskih postaj prodajo kolhozom. Hruščev je v svojem poročilu predvsem omenil, da je v 25 dneh diskusije po vsej državi od 1. do 25. marca bilo 576.879 sestankov, katerih se je udeležilo 49.900.000 oseb, med katerimi se jih je več kot tri milijone aktivno udeležilo diskusije. Sovjetski tisk pa je objavil 126.000 pisem in spomenic v zvezi s tem vprašanjem.

Hruščev je poudarjal še posebno, da je potrebno nadaljevati pot, da se dosežejo smotri, ki jih je določil dvajseti kongres stranke. «Z agrarno reformo, je poudaril, hoče komunistična stranka okrepiti kolhozni sistem, da poveča proizvodnjo živil. Ljudsko glasovanje, ki se je organiziralo v državi v zvezi s to reformo, je pokazalo skrb partije, da poveča blaginjo prebivalstva ter voljo ljudstva, da prispeva k izvedbi določenih ukrepov.

O reorganizaciji uprave v industriji je Hruščev izjavil, da je to res revolucionaren ukrep prav tako kakor prodaja kolhozom kmetijskih strojev, ki pripadajo traktorskim postajam.

Kritiziral je zatem «dogmatike, ki ovirajo bodoči razvoj kmetijstva», poudarjal važno vlogo kolhozov od njih ustanovitve in pripomnil, da je njihova vloga sedaj prav tako važna, če ne še bolj.

Zatem je Hruščev omenil, da so bile traktorske postaje ustanovljene samo z namenom, da prodajajo kolhoznikom. V začetku so se stroji prodajali naravnost kolhoznikom, toda ko so kmetje množično pristopili h kolektivnemu sistemu, ni bilo to več mogoče. Dodal je, da so traktorske postaje opravile tudi vlogo tehnične vzgoje in politično vlogo. Šlo je za to, da se kmetje politično zgradijo in da se naučijo uporabljati stroje.

«Sedaj, je nadaljeval Hruščev, je položaj drugačen, ker so kmetijski delavci politično in tehnično dovolj zgrajeni. Napravili bi veliko napako, če bi se oprijemali preteklosti, ker je bolje slediti razvoju naprednih sil, drugače bi se ta razvoj zaviral.» Hruščev je izjavil, da je glavno vprašanje povečati proizvodnost dela. Prodaja kmetijskih strojev kolhozom bo odpravila razsipanje. Izjavil je, da ni bilo mogoče prodati strojev traktorskih postaj kolhozom, dokler niso ti zadostno uspevali.

Zatem je Hruščev med drugim odgovoril nekaterim tovarišem, ki so s postavljanjem vprašanja dveh oblik lastnine predlagali, naj se kolhozi spremenijo v sovhoze, ker je državna lastnina višja oblika lastnine, češ da bo drugače prodaja kmetijskih strojev kolhozom osibila državno lastnino. Hruščev je odgovoril: «Res je, da je državna lastnina višja oblika lastnine in Lenin je bil tega mnenja. Toda Lenin ni nikoli postavljal ene oblike lastnine proti drugi.»

Hruščev se je izrekel proti predlogu nekaterih, naj bi stroje odstopili brezplačno revnim kolhozom. «To, je poudaril Hruščev, bi bila napaka, pomenilo bi izgubo za državo in bi bilo v nasprotju s socialističnimi načeli o medsebojnih odnosih med državo in kolhozi.»

V svojem govoru je Hruščev poudarjal, da bo reorganizacija traktorskih postaj olajšala delo kolhoznikov in dvignila življenjsko raven. Ugovarjal je nato kritiki tistih, ki trdijo, da je reforma «odklon od komunizma». Pripomnil je, da so tisti, ki to trdijo, «ločeni od stvarnosti»: «Kolhozna lastnina se je ustvarila za kolektivno delo kolhoznikov ob udeležbi in pod vodstvom delavskega razreda. Sedanja reforma ne bo nikakor osibila vloge države, pač pa bo okrepila enotnost delavcev in kmetov in moč sovjetske države.»

V zvezi z nedeljivimi fondi kolhozov je Hruščev izjavil, da gre sedaj v te fonde od 12 do 20 odst. dobička kolhoznikov. To pa ne sme biti splošno pravilo, pač pa mora biti odvisno od uspevanja kolhoza. Na noben način pa ne sme to iti v škodo osebnega dohodka kolhoznikov. Na koncu je Hruščev dejal, da ne sme biti pretirane naglice pri izvajanju reforme, ki bi utegnila trajati dve ali tri leta in morda tudi pet let za revne kolhoze.

Nikita Hruščev, ki je bil danes imenovan za predsednika vlade, ima 64 let. Svojo politično kariero je začel leta 1935 ob strani Kaganoviča kot drugi tajnik partije za mesto Kijev. Od leta 1944 do 1949 je bil v Ukrajini kot predsednik vlade in prvi tajnik partije. Leta 1950 je bil izvoljen v politbiro in je pripravil svoj veliki načrt o reorganizaciji kolhozov in o zgraditvi «poljedelskih mest». Toda ta načrt je naletel na različne ovire. Po Stalinovi smrti je Hruščev prišel do večje veljave. Začel je veliko kampanjo za izkoriščanje neobdelane zemlje v Aziji. Pozneje je skupno z Bulganinom obiskal nekatere države.

Na dvajsetem kongresu KP SZ je Hruščev začel akcijo za destalinizacijo in politiko miroljubne koeksistence. Na njegovo pobudo je bila iz partije izločena «protipartijska skupina» Molotova, Kaganoviča, Malenkova in Sepilova. Pozneje je dosegel tudi odstranitev maršala Žukova. Februarja letos je centralni komite z veliko večino odobril njegov predlog za reorganizacijo kmetijstva.

Predsednik prezidija vrhovnega sovjeta maršal Kliment Efremovič Vorošilov ima 77 let. Med sedanjimi voditelji je eden zadnjih predstavnikov stare generacije sovjetskih revolucionarjev. Med državljansko vojno je zlasti leta 1918 imel pomembno vlogo pri obrambi Caricina (sedanji Stalingrad). Leta 1921 je bil izvoljen za člana CK partije, leta 1926 pa je bil vključen v politbiro. Leta 1925 je bil ljudski komisar za obrambo, leta 1934 je bil imenovan za maršala Sovjetske zveze. Leta 1940 je bil imenovan za podpredsednika sveta ljudskih komisarjev, leta 1941 je bil imenovan za vrhovnega poveljnika severovzhodnih armad in tedaj je bil prisiljen pod nemškim pritiskom umakniti se do Leningrada. Kmalu zatem je bil razrešen. Septembra l. 1944 je vodil pogajanja za premirje s Finsko. Maja 1945 je bil imenovan za predsednika sovjetske nadzorstvene komisije na Madžarskem. V zadnjih letih stalinske dobe ni bil preveč v ospredju. Leta 1956 je Hruščev na dvajsetem kongresu partije povedal, da je bil Vorošilov med redkimi voditelji, ki so se odkrito uprli Stalinu. Marca 1953, po Stalinovi smrti, je Vorošilov postal Svernikov naslednik kot predsednik prezidija vrhovnega sovjeta; po volitvah 1954 je bil potrjen na tem mestu.

DANES

Na splošno niso spremembe v vodstvu Sovjetske zveze nikogar presenetile, ker se je o njih že dolgo govorilo. Vrhovni sovjet je sprejel ostavko Bulganina in imenoval Hruščeva za predsednika vlade, ki jo mora pa je pri tem dejstvo, da bo Hruščev obdržal tudi mesto prvega tajnika CK KP.

Na Zahodu poudarjajo, da se je s tem samo razčistil položaj, ker da je Hruščev dejansko že dolgo vodil notranjo kakor zunanjo politiko SZ. Nekateri pri tem govorijo, da postaja Hruščev polagoma «novi Stalin». Bolj prav pa bodo imeli tisti, ki poudarjajo, da so spremembe v zvezi s pravami za konferenco najvišjih. Hruščev bo na mednarodni konferenci lahko nastopal z večjo avtoriteto, kakor bi nastopal kot navaden član sovjetske delegacije. Dejstvo, da bo odslej funkcija predsednika vlade in prvega tajnika partije združena v eni sami osebi, pa se lahko obrazloži s sedanjim izredno napetim in zapletenim mednarodnim položajem, ko grozi še večja zaostritev v atomski oboroževalni tekmi. Zato se z zamenjavanjem pričakuje tudi poročilo zunanjega ministra Gromika, ki baje misli napovedati prekinitev jedrskih poizkusov v SZ. Vsekakor je upati, da bodo spremembe v Moskvi le pripomogle k zbližanju med Vzhodom in Zahodom, ker je znano, da se Hruščev vneto zavzema za tako zbližanje, na Zahodu pa pravijo, da bo do sedaj vedeli, «s kom se pogajajo».

Komentarji o spremembah v Moskvi

WASHINGTON, 27. — Predstavnik ameriškega državnega departmaja je danes izjavil, da imenovanje Hruščeva za predsednika sovjetske vlade ni prišlo nepričakovano. Dodal je, da se je s tem razčistil položaj, v katerem je bil Hruščev že dolgo pravi sovjetski predstavnik tako za zunanjo kakor za notranjo politiko.

V krogih OZN so mnenja, da se je s spremembami samo «legaliziral» položaj, ki je že dolgo časa obstajal. Neki diplomat je izjavil: «Sedaj z gotovostjo vemo, s kom se pogajamo». Na splošno pa se v OZN vzdržujejo komentarjev zlasti glede posledic, ki bi jih spremembe lahko imele za pripravo konference najvišjih.

Bonnska vlada uradno ne komentira sprememb v Moskvi. V političnih krogih pa pripominjajo, da so imenovanje Nikite Hruščeva za predsednika vlade že nekaj časa pričakovali.

Na splošno menijo, da so spremembe v zvezi s pripravami morebitne konference najvišjih. Hruščev bo kot predsednik vlade lahko bolj učinkovito nastopal na konferenci, kakor bi lahko nastopal kot navaden član sovjetske delegacije.

Uradna napoved Eisenhowerja

V ZDA bodo poskušali poslati več vsemirskih teles na Luno

«Pravda» objavlja važne podatke o novem sistemu izmeta živali iz raket v visokih plasteh atmosfere ter o izstrelitvi rakete, ki je dosegla 473 km višine

WASHINGTON, 27. — Predsednik Eisenhower je danes odobril poseben program, ki določa, da bo v nedoločenem datumu izstreljenih več majhnih vsemirskih teles, ki naj preiščejo prostor okrog Lune in tudi na Luni pristanejo. Predstavnik Bele hiše Hagerty je dejal, da traja pripravljalno delo za izstrelitev določenega števila vsemirskih teles brez pilota že nekaj časa. Izstrelitev teh teles ne spada v program mednarodnega geofizikalnega leta. Priprava tega programa bo začasno zaupana tajništvu za obrambo, dokler ne bo ustanovljena civilna ustanova za vsemirska raziskavanja.

Raziskavanja Lune bodo imela tri različne stadije težavnosti. Prvi stadij bo v enostavni izstrelitvi telesa, ki bo nekontrolirano pristalo na Luni in jo obkrožilo. V drugem stadiju bo prišlo do kontroliranega pristanka na Luni. Tretja in največja težava, pravi poročilo, ki ga je prebral Hagerty, pa bo izstrelitev telesa, ki bo na Luni kontrolirano pristalo ter se potem vrnilo na Zemljo.

Tajništvo za obrambo pa je sporočilo, da bodo ZDA izvedle do pet poskusov izstrelitve vsemirskega telesa brez pilota v bližino Lune. Tajnik za obrambo Neil Mcelroy je še povedal, da bo letalstvo izvedlo tri poskuse in enega ali dva vojska. Letalstvo bo pri teh poskusih uporabilo rakete na tri stadije.

Laitone, ameriški inženir ter izvedenec za aerodinamiko, je izrazil mnenje, da so Sovjeti od preteklega novembra napravili že več brezuspešnih poskusov, da bi poslali rakete do Lune.

Danes so po kasnejših ugotovitvah sporočili, da bo trajalo kroženje «Explorerja III» od štirih do šestih mesecev. Apogej satelita znaša 2750 km, perigej pa 200 km, torej ne tako malo (160 km), kot se je prvotno računalo.

Današnja «Pravda» piše, da so v Sovjetski zvezi uporabili nov sistem izmeta živali v visokih plasteh atmosfere. Aparatura, ki so jo uporabili, je omogočila, da so živali prišle iz raket, ki so se dvignile do 110 km visoko s hitrostjo 1,2 km na sekundo. List dostavlja, da se ni ugotovila nobena škodljiva posledica za zdravje živali pri teh poskusil (spust z letalom ter let v visokih plasteh atmosfere). Izkazalo se je, da so ti sistemi varnosti za let raket veljavni ter so omogočili normalen pristanek živali.

Nadalje objavlja današnja «Pravda» fotografije rakete, ki je bila 21. februarja poganjana 473 km visoko, kakor tudi rakete, ki je dosegla višino 212 km. List objavlja tudi štiri fotografije znanstvene aparature rakete, ki je dosegla 212 km višine. «Pravda» piše, da izstrelitev rakete v višino 473 km daleč presega dosedanje analogne izkušnje v SZ in drugih državah. Nato piše, da se je moglo registrirati gibanje mikrometeorjev do višine 300 km. Od 125 do 300 km so zabeležili 268 udarcev mikrometeorjev na površino rakete. Med 125 in 250 km je bilo 43 udarcev na kvadratni meter površine, medtem ko se je nad 300 km število udarcev na kvadratni meter zmanjšalo do devet. Ti podatki so velike važnosti za varnost gibanja raket in umetnih satelitov v medplanetarnem prostoru.

Na koncu piše «Pravda», da bo lahko do poleta na Luno prišlo v prihodnjih letih. Tak polet pa bo mogoče izvesti samo s težkimi sputniki, kajti problem medplanetarnih poletov se ne more rešiti s sateliti mikroskopskih dimenzij, katerih znanstveni pomen je omejen.

Govoreč o navpičnih izstrelitvah v SZ piše «Pravda», da je prišlo do prve take izstrelitve l. 1949. Raketa je dosegla višino 110 km in imela je s seboj za 120 do 130 kg instrumentov. Pozneje so rakete s še večjo obremenitvijo letele še više. Maja 1957 je neka raketa z instrumenti, ki so tehtali 2200 kg, dosegla višino 212 km in instrumenti in živali, ki jih je nosila, so se nepoškodovani vrnili na Zemljo.

—«»—

Sveti proizvajalcev republiških skupščin

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 27. — Na volitvah za svet proizvajalcev, drugi dom zvezne skupščine, so člani sveta proizvajalcev okrajnih ljudskih odborov izvolili 168 poslancev v skupini industrije, transportov, trgovine in obrtništva, in 48 poslancev v skupini kmetijstva. Kot je znano, je na volitvah v nedeljo 23. marca bil izvoljen 301 ljudski poslanec za zvezni svet, tako da so z včerajšnjimi volitvami končane volitve za jugoslovansko zvezno skupščino. Do konca tega tedna bodo končane tudi volitve za svete proizvajalcev republiških skupščin, na katerih imajo volilno pravico člani sveta proizvajalcev občinskih ljudskih odborov. Ker so bile volitve za republiški svet v nedeljo istočasno z volitvami za zvezni svet, bodo do konca tega tedna opravljene tudi volitve za republiške skupščine.

Volilno pravico v zvezni svet proizvajalcev je imelo 6115 članov svetov proizvajalcev okrajnih ljudskih odborov. Volitev se je udeležilo v prvi skupini (industrija, transport, trgovina in obrtništvo) 94 odst., volilnih upravičencev, v skupini kmetijstva pa 93,7 odst. V prvi skupini je bilo 44 v drugi 5 neveljavnih glasovnic, v skupini industrija, transport, trgovina in obrtništvo je bila udeležba v posameznih republikah sledeča: v Srbiji 94,8 odst., na Hrvaškem 91,6 odst., Bosni in Hercegovini 95,9 odst. Sloveniji 94,3 odst., Makedoniji 97,2 odst., Črni gori 93,4 odst. V skupini kmetijstva: Srbija 97,1 odst., Hrvaška 88,9 odst., Bosna in Hercegovina 94,2 odst., Slovenija 95,5, Makedonija 94,7 odst., Črna gora 89,7 odst.

Nenni: «Hruščev hoče osebno voditi pogajanja na sestanku najvišjih»

Notranje ministrstvo zavrnilo volilni znak Fronte za neodvisnost zaradi podobnosti z znakom Tržaške unije

(Od našega dopisnika)

RIM, 27. — Med komentarji najvažnejše novice današnjega dne — imenovanja Nikite Hruščeva za predsednika sovjetske vlade — je Nenni izjavil: «Gre za dogodek ogromne svetovne važnosti,» je dejal generalni tajnik PSI. «Zdi se mi, da hoče Hruščev osebno voditi pogajanja za sestanek najvišjih in sodelovati na njem kot predsednik vlade. Svojstvo predsednika je vsekakor mnogo bolj ugodno kot pa svojstvo tajnika partije v diplomatskih stikih z zahodnim svetom. S stališča organizacije javne oblasti v Sovjetski zvezi, pa moramo počakati, ali bo Hruščev obdržal funkcijo tajnika partije, kajti v tem primeru bi se ponovno ustvarili pogoji koncentracije vseh vzvodov oblasti, ki so obstajali v časih Stalina od začetka vojne do njegove smrti in ki so bili predmet kritik na dvajsetem kongresu KP ZSSR».

Medtem pa nadaljujejo oblastveni organi in politične stranke z volilnimi pripravami. Notranje ministrstvo je objavilo seznam tistih vloženih volilnih znakov, ki so bili zavrnjeni in sicer: združenje neposrednih obdelovalcev, italijansko nacionalno gibanje, stranka italijanskih kmetov, mednarodno združenje za mir in še sedem drugih političnih znakov. Vzrok za odklonitev je bila možnost zamenjave z drugimi znaki, ki so bili vloženi pred zavrnjenimi, ali pa ker so bili znaki verskega značaja.

Med temi političnimi znaki je tudi znak *Fronte za neodvisnost*, ki je bila vpisana pod številko 49 v seznamu prijavljenih znakov, ker obstaja možnost zamenjave tega znaka z znakom Tržaške unije (Carlo Tolloy), ki je bil vložen pred njim. Vsekakor pa imajo vsi ki so predložili odklonjene znake 48 ur časa potem ko jim je bila sporočena odklonitev, možnost, da vloženi znak zamenjajo z novim ali pa da vložijo pritožbo. Trije predlagatelji pa so svoje znake umaknili. Ministrstvo ni sprejelo znakov, ki so bili poslani po pošti. Fronta za neodvisnost je za vsak primer vložila dva znaka, ker so predlagatelji predvidevali možnost zavrnitve. Drugi znak je povsem različen od znaka TU.

Kljub temu, da je bilo včeraj sporočeno, da je volilna komisija za kandidature PSI zaključila svoje delo, se je njenih 19 članov danes ponovno sestalo in proučilo še zadnje sporne primere. Sklenili so, da bo v Bologni na čelu liste Nennijeva hčerka Giuliana. Sindikalist Lami bo kandidiral za senatorja v Riminiju, v Piacenzi pa sen. Mancinelli, medtem ko bo moral centralni komite PSI za poslanca Giusta Tolloya določiti eno izmed okrožij, kjer mu bo izvolitev zajamčena, kajti znano je, da v Trstu, kjer bo Tolloy na čelu liste, ne bo mogel doseči količnika sodeč po številu glasov, ki jih je PSI prejela na zadnjih upravnih volitvah. Verjetno je, da bo Tolloy kandidiral v senatnem okrožju San Donà del Piave, če na njegovo kandidaturo pristane beneška federacija. Ni še uradno objavljena kandidatna lista za milansko okrožje, čeprav se ve, da bo nosilec liste Nenni za poslanske volitve, ostali kandidati pa bodo Basso, Lombardi, Mazzali in drugi. Med novimi kandidati PSI bo tudi bivši milanski župan Antonio Greppi, ki je že pred leti izstopil iz PSDI.

Danes je zaključil s svojim delom tudi CK PSI in rešil vse «težavne primere». Nenni pa je v razgovoru z dopisnikom Anse po zaključku zasedanja izjavil, da je z rezultati dela zadovoljen. «Vsaka stranka, je dejal Nenni, ima svoje volilne težave, naše težave so bile v primeri z drugimi majhne in smo jih premagali». Ko so ga vprašali, naj pove svoje mnenje o predlogu socialdemokratov glede skupnih kandidatur med PSI in PSDI za senat, je Nenni izrazil svoje začudenje, ker ti predlogi niso prišli s strani odgovornih organov PSDI, temveč so bili objavljeni le v nekem časopisu, čeprav je ta časopis glasilo socialdemokratske stranke.

Socialistični prvak Negri pa je izjavil: «Pripominjam, da je v primeru Trsta, kjer se je zdelo, da so v krajevnem merilu dosegli sporazum za skupno kandidaturo za senat USI-PSI-PSDI, vodstvo PSDI interveniralo in skupno kandidaturo onemogočilo. Na dejstvih — in samo dejstva veljajo nekaj — je PSDI že dokazala, da nasprotuje tistemu, kar razglaša v svojem časopisu». Ta izjava je netočna, ker vodstvo PSDI še ni sprejelo glede Trsta dokončnega sklepa; o zadevi bo namreč razpravljalo jutri.

Tudi centralna volilna komisija KPI je zaključila s svojim delom. Cianca, Carla Capponi, Adele Bei in Gisella Floreannini bodo vključeni v kandidatne liste, Po drugi strani pa — kot kaže — bodo izključeni poslanci Corbi, Cavallari, Cavallotti, Bernieri, Farini, Nadia Gallico-Spano Rosini in senator Roveda. Za senatorje pa bodo kandidirali med drugimi dosedanji poslanci Lozza, Montagnana, Ceretti in Gianquinto. Dosedanji podpredsednik senata, poslanec Molle, bo neodvisni kandidat na listi KPI v senatnem volilnem okrožju Rim IV. Podpredsednik poslanske zbornice D'Onofrio bo kandidiral hkrati za poslanca in za senatorja v okrožju Rim VI. Danes je začelo z delom tudi vodstvo KPI, ki pripravlja sedanje centralnega komiteja, ki bo v prvih desetih dneh aprila. Corbi je izjavil v političnem tedniku «Punto», da se smatra za «revizionista, ker je odločen zagovornik tez, ki so bile odobrene na osmem kongresu KPI.

Dejal je: «Skrbi me dejstvo, da se moja partija še ni odločno postavila na pot, ki jo je nakazal kongres; in dejstva ne prizanašajo tistim, ki zamujajo». Poudaril je dalje, da je stvar socializma in svobode narodov imela ogromne uspehe v vsem svetu, medtem ko v Italiji ni imela odgovarjajočega plodonosnega napredovanja socialističnih sil. Corbi je dejal dalje, da bolj zaupa metodi kritike, seveda tudi tiste, ki je naperjena proti njemu, kot pa metodi samokritike, ki mora biti spontana in občutena, ne pa rezultat računa in hinavstva, kajti v tem primeru ne koristi niti tistemu, ki samokritiko izreče, niti stvari sami. Corbi je namreč odklonil samokritično izjavo, ki mu je bila svetovana.

Demokristjani pa so predložili sedaj tudi De Gasperijevi vdovi Francesci, da bi jo vključili na svojo kandidatno listo v Rimu — toda brez uspeha. Pravijo, da je to storil Fanfani, ki je sledil na ta način Andreottiju, ki je vključil v svojo listo že De Gasperijevo hčerko Marijo Romano. Nekaj podobnega počenja tudi fašistični poslanec Romualdi, ki hodi okrog in vodi volilno propagando z imenom vdove rajnkega dučeja — Rachele Mussolini.

A. P.

Pineau danes v Bonnu

Skušal bo dobiti podporo v alžirskem vprašanju Murphy in Beeley nadaljujeta razgovore v Parizu

PARIZ, 27. — Francoski zunanji minister Pineau bo jutri obiskal Bonn, kjer bo ostal en dan. Zjutraj se bo razgovarjal s kancelerjem Adenauerjem in z zunanjim ministrom von Brentanom. Pineau bo skušal s von Brentanom ustvariti «enotno francosko - angleško - nemško fronto» nasproti Sovjetski zvezi, ko bodo na konferenci najvišjih razpravljali o nemškem vprašanju. Baje bo skušal prepričati bonnsko vlado, naj pristane na proučevanje če že ne načrta Rapackega, vsaj načrta o področju z omenjeno oboroževalno ureditvijo v Srednji Evropi.

V bonnskih krogih pa menijo, da bonnska vlada ne bo sprejela tega predloga.

Opazovalci so mnenja, da bo skušal Pineau doseči tudi podporo bonnske vlade o alžirskem vprašanju v NATO.

Pineau sam pa skuša zmanjšati važnost svojega potovanja v Bonn. Izjavil je, da se namerava «posvetovati z Adenauerjem, da vidi, do katere mere se misli obvezati glede evropske varnosti». O Alžiru je izjavil, da misli o tej zadevi govoriti na svetu NATO v Kopenhagnu.

V zunanjepolitičnem odboru pa je Pineau danes govoril o dobrih uslugah v francosko-tunižkem sporu. Dejal je, da francoska vlada pripisuje veliko važnost jamstvu, da se Tunizija ne bo vmešavala v alžirske zadeve

Skupno z Gaillardom je Pineau danes ponovno govoril z Murphyjem in Beeleyem. Govorili so skoraj samo o iskanju načina za učinkovito nadzorovanje meje med Tunizijo in Alžirom. Francoska vlada vztraja, da se je treba predvsem sporazumeti o tem in šele potem o drugih spornih vprašanjih. Znano pa je, da Burgiba odklanja to nadzorstvo.

Za torek so vse sindikalne organizacije napovedale 24-urno stavko železničarjev, ki zahtevajo zvišanje plač.

—«»—

Stavke v Španiji se nadaljujejo

MADRID, 27. — Zgodaj popoldne je doseglo število stavkajočih v Barceloni 25.000. V mestu je bil sicer mir. Zvečer so bile zaprte nadaljnje tri tovarne. Stavka se je nadaljevala tudi v baskovski pokrajini Guipuzcoa. Madridski listi danes niti z besedico ne omenjajo niti stavke v Barceloni niti v Guipuzcoi.

Saud v Avstriji na zdravljenju?

KAIRO, 27. — List «Al Ahram» piše, da bo kralj Saud odšel v kratkem za več tednov v Avstrijo na zdravljenje. List tudi zatrjuje, da je princ Feisal prepovedal kraljevima svetovalcema Gamal El Huseinu ter šejku Jusefu Jasinu, da zapustita deželo, dokler se ne zaključijo preiskave.

Kot vse vesti iz Saudove Arabije, tako tudi te ni mogoče kontrolirati in seveda se manj veljavno tolmačiti. Vendar opazovalci v Kairu domnevajo, da gre v tem primeru le več kot za zdravljenje in mogoče celo za prvi znak eventualne odstranitve Sauda z oblasti.

—«»—

Mac Millan o konferenci

LONDON, 27. — Predsednik britanske vlade Mac Millan je danes v spodnji zbornici izjavil, da «ni povsem pesimist glede možnosti predložitve načrta za pripravo konference najvišjih, kateremu se SZ ne bi preveč upirala».

«Za sedaj, je dodal Mac Millan, skušamo doseči splošen sporazum med zahodnimi državami glede pripravljalnega dela za to konferenco. Nisem popolnoma brez upanja, da bo dosežen tak sporazum.»

Na neko vprašanje je Mac Millan odgovoril, da je Sovjetska zveza v zadnjih letih napravila nad 50 atomskih in vodikovih poizkusov. Izjavil je tudi, da se v zadnjem času atomski poizkusi niso zmanjšali niti številčno niti po važnosti.

—«»—

RIM, 27. — Jutri zjutraj bo «Il Tempo» objavil intervju Hruščeva dopisniku tega lista Giuseppu Dani.

NEMŠKI SOCIALDEMOKRATI ZAHTEVAJO REFERENDUM O ATOMSKI OBOROŽITVI

Ollenhauer napoveduje nadaljevanje borbe proti Adenauerjevi vladi

BONN, 27. — Socialdemokratska parlamentarna skupina je danes položila v predsedstvu Bundestaga načrt zakona za ljudsko glasovanje o atomski oboroževitvi Bundeswehra. Načrt zakona ima štiri paragrafe in predvideva, da je treba v treh mesecih po objavi zakona izvesti ljudsko glasovanje v skladu z volilnim zakonom. Vsak volivec lahko odgovori na dve vprašanji: 1. Ali se strinjate, da se nemške oborožene sile opremijo z atomskimi eksplozivnimi predmeti? 2. Ali se strinjate, da se v Nemčiji postavijo oporišča za izstreljevanje atomskih eksplozivnih predmetov?

Medtem pa je parlamentarna komisija za obrambo odobrila sklep vlade, da kupi 24 raket vrste «Matador» brez atomskih nabojev in 6 izstrelišč naprav z vsemi pritiklinami.

Socialdemokratski voditelj Ollenhauer je danes na tiskovni konferenci obtožil Adenauerja, da se vključuje v oboroževalno tekmo z atomskim orožjem, kar zapira pot pogajanjem za sklenitev mirovne pogodbe z vso Nemčijo. Socialdemokrati pozivajo vse prebivalstvo, naj odločno pokaže svojo voljo, da se začnejo mirovna pogajanja ter da pride do pomiritve. Ollenhauer je dalje poudaril, da izid volitev od 15. septembra 1957 ne pooblašča Adenauerja, da izvede atomsko oborožitev. Zaradi tega je treba Adenauerjevo vlado razpustiti. Socialni demokrati so pripravljeni deliti odgovornost pri naporih Zahodne Nemčije za sklenitev mirovne pogodbe «s svobodno in združeno Nemčijo». Nova vlada, ki bi zavrnila atomsko oborožitev in ki bi se res zavzela za mirovna pogajanja ter za pomiritev v Evropi, bi bila deležna podpore socialdemokratov.

Ollenhauer je dalje izjavil, da bodo socialdemokrati nadaljevali borbo proti atomski oboroževitvi in proti sedanji vladi. Omenil je tudi možnost splošne protestne stavke. O tem pa morajo odločati sindikati.

Medtem je včerajšnji zahodnoberlinski list «Der Kurier» objavil vest, da je Sovjetska zveza začela pogajanja s Poljsko in ČSR za postavitev izstrelišč za sovjetske rakete v teh državah. Vzhodnonemška agencija ADN pa je te trditve zanikala s pripombo, da je njih namen odvrniti pozornost zahodnonemškega prebivalstva od «priprav za atomsko vojno, ki jih delajo v Bonnu».

V vzhodnem Berlinu se nocoj govori, da bo prve dni prihodnjega meseca seja sveta varšavskega pakta, na kateri bodo baje napovedali razmestitev sovjetskih jedrskih raket v Vzhodni Evropi.

«Oscarji» razdeljeni

Zopet velik uspeh filma Kabirijine noči

Najboljša igralca Alec Guiness in Joanne Woodward
Sedem «Oscarjev» za film «Most na reki Kwai»

HOLLYWOOD, 27. — *V Panteges Theatre so bile preteklo noč razdeljene nagrade «Oscar 1958», ki jih podeljuje Academy of Motion Pictures Arts and Sciences. «Oscarji» so bili razdeljeni takole:*

Najboljši film: «Most na reki Kwai» *Davida Leana.*

Najboljši tuji film: «Kabirijine noči» *Federica Fellinija.*

Najboljši režiser: David Lean *v filmu «Most na reki Kwai»*

Najboljši igralec leta: Alec Guiness *v filmu «Most na reki Kwai».*

Najboljša igralka leta: Joanne Woodward *v filmu «Ženska s tremi obrazi».*

Najboljši igralec neprotagonist: Red Buttons *v filmu «Sayonara».*

Najboljša igralka neprotagonistka: Miyoshi Uneki *v filmu «Sayonara».*

Najboljši scenarij, povzet po prostem sižeju: Pierre Boulle *za film «Most na reki Kwai».*

Najboljši scenarij, napisan nalašč za film: George Wells *za film «Ženske usode».*

Najboljša popevka: «All the Way» *iz filma «Jolly je ponorel».*

*Najboljša zvočna spremljava:

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 10, najnižja 6.7, zračni tlak 1006.6, pada, veter 2 km severozahodnik, vlaga 72 odst., nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 8.4.
Vreme danes: Oblačno.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 28. marca
Janez, Janko
Sonce vzide ob 5.55 in zatone ob 18.27. Dolžina dneva 12.32. Luna vzide ob 10.52 in zatone ob 1.12.
Jutri, SOBOTA, 29. marca
Ciril, Alma

Zaostrovanje položaja v čistilnici Aquila

Nedopustno ravnanje ravnateljstva in kršitev sindikalnih svoboščin

Tudi včeraj so odpustili tri delavce, med katerimi sta dva Slovenca - Pred protestno stavko?

Razmere v čistilnici Aquila se zaostrujejo, ker ravnateljstvo ne misli prenehati s svojim krivičnim in diskriminacijskim ravnanjem. Pred nekaj tedni je odpustilo z dela, kakor je znano, 4 delavce, enega je prisililo, da je dal ostavko; predvčerajšnjim je odpustilo spet enega delavca, včeraj pa tri. Opravičilo je vedno enako, čeprav je popolnoma neutemeljeno. Dva delavca, ki so ju včeraj odpustili, sta bila zaposlena v čistilnici že 14 let, eden pa 3. Slednji je vojni invalid. Pripomniti moramo tudi, da sta od treh delavcev, ki so jih včeraj odpustili, dva Slovenca, kar ponovno potrjuje našo trditev, da ima vodstvo čistilnice Aquila pri odpustih najbolj na piki Slovence. Zelo krivično je tudi ravnanje na škodo vojnega invalida, saj veljajo za sprejem invalidov na delo zelo posebni predpisi. Kakor kaže, se torej vodstvo čistilnice ne zmeni za razne predpise in sindikalne pravice delavcev ter uporablja metode, ki jih naši ljudje poznajo iz fašistične dobe.

Ponovno poudarjamo, da je spričo vsega tega nujno potrebno posredovanje urada za delo in pristojnih oblasti, saj je tega že dovolj in se ne sme nadaljevati po tej poti.

Verjetno bo v prihodnjih dneh prišlo do sestanka sindikalnih predstavnikov z vodstvom podjetja; tajništvo Delavske zbornice CGIL pa je včeraj zaprosilo za sprejem in razgovor pri vladnem generalnem komisarju, kateremu je pred dnevi poslalo spomenico glede razmer in krivic, ki se dogajajo v omenjenem podjetju. Tudi miljski občinski svet je na svoji zadnji seji razpravljal o tej zadevi, obsodil ravnanje vodstva čistilnice in odobril resolucijo, v kateri zahteva, da se preneha s takim ravnanjem in spoštujejo sindikalne svoboščine delavcev. Obenem pa zahteva, naj pristojne oblasti takoj posredujejo, da se bodo razmere v čistilnici Aquila uredile.

Tajništvo pokrajinskega sindikata petrolejskih delavcev pri CGIL pa je poslalo pismo sorodnemu sindikatu CISL, v katerem poudarja resnost položaja in zaradi tega predlaga, naj bi se sestali obe tajništvi, da bi se dogovorili o skupni in energični sindikalni akciji v znak protesta proti krivičnemu ravnanju vodstva čistilnice. Sindikalni predstavniki CGIL so mnenja, da bi bila potrebna 48-urna splošna stavka.

—«»—

Protest KPI in PSDI proti ravnanju Acegata

Po neuspelem sestanku med sindikalnimi predstavniki in vodstvom občinskega podjetja ACEGAT, ki trmasto vztraja pri svojem namenu, da bi odpovedalo sedanjo delovno pogodbo in razdelilo delavce na dve kategoriji, pripravljajo sindikalni predstavniki izčrpno poročilo s konkretnimi podatki v odgovor trditvam vodstva podjetja.

Spor je zajel tudi razne stranke. Tako je te dni dalo svojo izjavo tajništvo PSDI, ki obsoja ravnanje vodstva ACEGAT. Včeraj pa je objavilo svojo izjavo pokrajinsko tajništvo KPI, ki obsoja namene vodstva ACEGAT, ker kršijo dosedanje dogovore in nasprotujejo normalni sindikalni praksi. Pokrajinsko tajništvo KPI poudarja, da so v upravnem odboru ACEGAT zastopniki KD, PNM, PSDI in PRI, od katerih je le PSDI zavzela pravilno stališče, ki ga je treba pohvaliti.

—«»—

V maju nabor letnika 1938

Poveljstvo vojaške posadke v Trstu je včeraj objavilo nekatere podrobnosti v zvezi z nabori in odsluženjem vojaškega roka. Tako bodo že v maju šli na nabor fantje, ki so se rodili 1938. leta. Oproščeni pa so nabora fantje letnikov od 1926 do 1936, ki so že vpisani v seznam vojnih obveznikov. Mladeniči letnikov 1932 - 1937, ki stalno prebivajo na tržaškem ozemlju, ki pa so vpisani v naborne sezname drugih občin in katerih še niso zdravniško pregledali, bodo morali opraviti pregled v Trstu.

Do 1960. leta bodo vpisali brez nabora mladeniče, stalno prebivajoče in rojene na tržaškem ozemlju, letnikov 1926 - 1931.

—«»—

Povratek brodolomcev tovorne ladje «Nadia»

Včeraj so se na ladji «Esperia» vrnili v Trst mornarji ponesrečene ladje «Nadia», ki je nasedla na čeri pred pristaniščem v Aleksandriji.

Kljub naporom posadke niso mogli ladjo rešiti in se je preobrnila. Pri nesreči ni bilo smrtnih žrtev in je bil laže ranjen samo en mornar.

—«»—

V Tržiču dograjena ladja «Maria Costa»

Včeraj ob 8. uri dopoldne je odplula iz ladjedelnice CRDA v Tržiču turbinska tovorna ladja «Maria Costa» proti Benetkam ,kjer jo bodo postavili v suhi dok in dokončali zadnja dela na trupu. Predvidevajo, da bodo ta dela trajala teden dni, nakar bo ladja opravila v Tržaškem zalivu tradicionalno poizkusno vožnjo in jo bodo izročili lastnikom.

«Maria Costa» ima 19.200 bruto registrskih ton in so jo splavili 29. septembra 1957. Je popolnoma enaka kot ladja «Pia Costa», katero so dokončali in izročili lastnikom v začetku marca. Obe ladji grade za pomorsko družbo «Giacomo Costa Lloyd Tigullio Marine Lloyd», ki je last najmočnejše genovske družine pomorščakov Costa. Obe ladji sta do sedaj največji ladji za prevoz suhega tovora, ki so jih izgradili v italijanskih ladjedelnicah, in spadata med največje tovrstne ladje na svetu.

—«»—

Poslovilni obiski gen. konzula FLRJ

Jugoslovanski generalni konzul M. Vošnjak zapusti v začetku aprila Trst in bo sprejel novo dolžnost. Včeraj je generalni konzul pričel s poslovilnimi obiski in ga je sprejel vladni generalni komisar dr. Palamara. Danes bo generalni konzul obiskal prefekturnega komisarja na tržaški občini Mattuccija.

Posredovanje FIOM za ladjedelnico Sv. Roka

Pokrajinsko tajništvo Zveze kovinarjev FIOM sporoča, da je te dni ponovno posredovalo na pristojnem mestu za rešitev resnega vprašanja ladjedelnice Sv. Roka v Miljah in ladjedelnice Sv. Justa. Podrobno dokumentacijo je omenjeno tajništvo poslalo osrednjemu tajništvu v Rimu, da bi akcija za rešitev teh vprašanj dobila širši okvir. Sindikalni predstavniki pa bodo v prihodnjih dneh razvili široko akcijo v ta namen ter opozorili javnost na razmere v omenjenih podjetjih.

Med delavci v obratih CRDA vlada nezadovoljstvo, ker ravnateljstvo ladjedelnic, oziroma nekateri predstavniki, namenoma nepravilno tolmačijo določbe sporazuma, ki je bil podpisan v Rimu po devetmesečni stavki.

Največ zapletljajev je glede izplačevanja doklade za zdravju škodljiva dela. Predstavniki obratov iščejo razne pretveze, da bi opeharili delavce in jih naščuvali proti sindikalnim predstavnikom, posebno zdaj, ko smo na pragu volitev.

Pismo pekovskih delavcev

Brezposelnost delavcev izvira iz kršitve predpisov o delu

Oblasti in urad za delo naj poskrbijo, da se bodo zakoni spoštovali

Skupina pekovskih delavcev je poslala v objavo tisku naslednje pismo:

Razlika med brezposelnimi pekovskimi delavci in drugimi brezposelnimi delavci, katerih položaj je za vse žalosten, je v tem, da so v našem sektorju realne možnosti zaposlitve.

Če upoštevamo namreč, da je v Trstu približno 400 pekovskih delavcev, da je vsak pekovski delavec po pogodbi obvezan zamesiti dnevno največ 100 kg moke, da v našem mestu vsak dan spečejo kruh iz približno 500 stotov moke, tedaj je jasno, da ne bi samo smelo biti brezposelnih pekovskih delavcev, ampak bi omenjeno število bilo celo nezadostno (na pr. za nadomestitev med tedenskim odmorom)

Zakaj se to dogaja?

Ker se ne spoštujejo zakoni. Dejstva dokazujejo, da bi nas morali zaposliti, če bi delodajalci spoštovali zakonske predpise.

Podrobne in utemeljene prijave ter analize pokrajinskega sindikata pekovskih delavcev pri Delavski zbornici CGIL so potrdile naše trditve. Na podlagi teh podatkov lahko vsakdo ugotovi, da veliko število lastnikov pekarn sili delavce, da delajo nepretrgoma (prikrajšajo jih za tedenski odmor); da začnejo delo dve, ali tri pa tudi več ur pred začetkom delovnega urnika in z manjšim številom delavcev, kot jih pekarna potrebuje; da zelo pogostoma prisilijo mlade vajence, da opravljajo dela kvalificiranih delavcev. Na ta način delodajalci več zaslužijo, izkoriščajo delavce in vajence in se ne zmenijo za izkušnjo in sposobnost, ki je pri takem delu nujno potrebna.

Spričo teh dejstev smo prisiljeni javno obsoditi take razmere in početje delodajalcev ter kršitev zakonskih predpisov, da bi preprečili nadaljnjo zlorabo in opozorili oblasti, naj temu napravijo konec.

Pri tem se sklicujemo na člen 4. ustave in zahtevamo, naj se spoštujejo naslednji zakoni: zakon štev. 105 od 21. marca 1908, ki ukinja nočno delo pekov; zakon štev. 2468 od 11. decembra 1952, ki spreminja zakon štev. 37 od 22. februarja 1934 glede nedeljskega in tedenskega odmora; zakon štev. 25 od 19. januarja 1955 glede vajencev ter zakon štev. 1241 od 30. oktobra 1956 glede sprejemanja na delo.

S tem pozivamo urad za delo in vladne oblasti, naj s potrebno energijo odpravijo zlorabe in kršitve zakonskih predpisov, kar spravlja nas specializirane in kvalificirane pekovske delavce v brezposelnost. Prepričani smo, da zahtevamo samo naše pravice in večji čut odgovornosti tistih, na katere pade krivda za naše žalostne in neznosne razmere.

—«»—

Skuterist podrl žensko

Tea Lauri, 30 let stara uradnica iz Ul. Koštalunga, včeraj ni prišla na delo. Sredi poti, in sicer med prekoračenjem Istrske ulice, jo je 32-letni Michele D'Orta iz Ul. Vigneti, ki je bil namenjen s svojim skuterjem proti mestnemu središču, podrl na tla.

Ranjeno uradnico so nemudoma odpeljali s prvim zasebnim avtom, ki je privozil mimo, v bolnišnico, kjer ji je dežurni zdravnik najprej izpral razne rane in odrgnine po glavi, obrazu in rokah in jo nato poslal, predvsem, ker ji je ugotovil tudi zlom gležnja leve noge, na ortopedski oddelek.

Gostovanje v Prosvetnem domu

«LJUBLJANSKI ZVON» v nedeljo na Općinah

Zbor, ki šteje 65 pevcev in pevk, se bo ljubiteljem slovenske pesmi predstavil s skrbno izbranim programom

V nedeljo 30. t. m. ob 17. uri bo na Općinah velik kulturni dogodek. V prosvetni dvorani bo nastopil eden najboljših pevskih zborov iz Ljubljane — «Ljubljanski zvon». Želimo, da bi naši ljudje bratske pevce iz matične domovine čim lepše sprejeli in se koncerta udeležili v največjem številu. S tem bomo dokazali naše veliko spoštovanje do zbora, ki je od njegove ustanovitve leta 1905 pa do danes odigral veliko vlogo na področju narodnoobrambnega dela v zgodovini slovenske zborovske glasbe.

Naj navedemo kratko zgodovino tega zbora. Prvo obdobje obsega čas od ustanovitve leta 1905 do razpada Avstrije. Zbor goji veliko družabnost s prirejanjem koncertov, veselic in izletov. Glavni namen zbora je utrjevanje in širjenje slovenske besede in pesmi ter narodne zavednosti.

Drugo obdobje zavzema leta med prvo in drugo svetovno vojno. «Ljubljanski zvon» postane vodilni činitelj zborovskega udejstvovanja v Sloveniji. Pod vodstvom skladatelja Zorka Prelovca doseže zbor veliko umetniško kvaliteto ter ponese našo lepo slovensko pesem tudi v inozemstvo. Poleg tega izdaja zbor zelo pomembno glasbeno revijo «Zbor», v kateri so ponatisnjena in razmnožena skoraj vsa zborovska dela slovenskih zborovskih skladateljev. To revijo pošilja «Ljubljanski zvon» tudi zborom v Italiji, Avstriji in Ameriki, z notnim materialom pa oskrbuje domala vse slovenske zbore. Po smrti skladatelja Zorka Prelovca prevzame zbor Dore Matul, ki vodi pevce vse do druge svetovne vojne. Med vojno zbor preneha z delovanjem, po vojni ga vodi nekaj časa skladatelj Slavko Mihelčič, nato pa ga prevzame v svoje roke dirigent Jože Hanz.

Sedaj deluje zbor v okviru PD «Svoboda». Kraliteta zbora raste iz leta v leto. Pri izvedbah pesmi se dobro pozna izkušena in sposobna roka opernega dirigenta Jožeta Hanza. Zbor šteje približno 65 pevcev in pevk, ki so večinoma preprosti delavci in delavke, uradniki in uradnice ter nameščenci. Vsi pevci se zavedajo, kako važno je kulturno udejstvovanje za slehernega človeka, ki ga plemeniti in mu nudi mnogo zdrave zabave in užitkov. Taka zavest in pa disciplina odpirata pot k uspehom. Smoter «Ljubljanskega zvona» je, nastopiti v Arezzu na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov.

Na koncert «Ljubljanskega zvona» vabimo vse ljubitelje slovenske pesmi. Program bo obsegal izbrane, zanimive in efektne pesmi, s katerimi je zbor že večkrat nastopil v raznih krajih Slovenije.

S toplim sprejemom in številno udeležbo na koncertu podčrtajmo, kako visoko cenimo delo «Ljubljanskega zvona» za procvit slovenskega zborovskega petja. Podčrtajmo tudi, da se zavedamo pomembnosti kulturnih stikov z matično domovino. Na koncert naj ne pridejo torej samo Openci, temveč tudi Nabrežinci, Sempolajci, Križani, Repenci, Prosečani in Kontovelci, Trebenci, Padričarji, Bazovci, Borštani, Lonjerci, Dolinčani, Tržačani in vsi ljubitelji slovenske pesmi iz ostalih krajev našega področja, ki bodo prav gotovo deležni velikega užitka ob dovršenem predvajanju slovenske pesmi.

SNG v TRSTU

Danes 28. t. m. ob 20. uri v Ilirski Bistrici;
jutri, 29. t. m. ob 20. uri v Postojni;
v nedeljo, 30. t. m. ob 14. uri v Valdoltri in ob 20. uri v Skofijah

NICOLA MANZARI
Naši ljubi otroci

GLASBENA MATICA

V sredo, 2. aprila 1958 ob 20.30 uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

javna produkcija gojencev Glasbene šole

Nastopijo solisti, otroški godalni orkester in pevski zbor.

Kot gostje sodelujejo sopranistka Gojka Berginc, mezzosopranistka Marija Bitenc in baritonist Danilo Milić.

V nedeljo, 30. t. m. ob 17. uri bo v prosvetni dvorani na Općinah

VOKALNI KONCERT
pevskega zbora «LJUBLJANSKI ZVON» iz Ljubljane

K številni udeležbi vabita prosvetni društvi «Andrej Čok» in «Općine».

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta.

RADIO

PETEK, 28. marca 1958

TRST POSTAJA A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Življenja in usode: «Ernest Oppenheimer, kralj diamantov», 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Ciganski orkester Kocze Antal; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Beethoven: Sonata št. 3 v Esduru op. 12; 18.20 Orkester Stanley Black; 18.40 Koncert basista Danila Merlaka, pri klavirju Dana Hubad; 19.00 Tržaški mandolinistični orkester; 19.15 Znanost in tehnika; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Iz opernega sveta; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.45 Glasba Johanna Straussa; 22.00 Dante Alighieri: Božanska komedija; 22.15 Komorni jazz-oktet; 22.30 Mendelssohn: Simfonija št. 4 v A-duru; 23.00 Ansambel Max Kaminsky.

TRST I.

11.30 Operna glasba; 12.10 Razne popevke; 14.30 «Tretja stran»; 17.45 Igra orkester Percy Faith; 18.55 Ansambel Franco Russo; 19.25 Albert Roussel: Serenada op. 30; 21.00 Simfonični koncert.

KOPER

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.00 Prenos RL; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti: «Spomladanska oskrba žit»; 13.45 Popoldanske melodije; 14.30 Gospodarska oddaja: «Za boljšo gostinsko omrežje»; 14.40 Popularne skladbe; 15.25 Domači pevci in ansambli pred mikrofonom: pianistka Ivana Lipoglavšek iz Kopra; 15.40 - 17.00 Prenos RL; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Od melodije do melodije; 18.10 G. Puccini: «La Boheme», II. del; 19.30-22.15 Prenos RL.

SLOVENIJA

5.00 Pisan glasbeni spored; 8.05 Orkestralna matineja; 9.00 Radijski roman — Roger Vailland: «325.000 frankov»; 9.20 Melodije a la carte; 10.10 Dopoldanski koncert solistične glasbe; 11.00 Pesmi in plesi raznih narodov; 11.30 Zdom in žene; 11.40 Igra trio Dorka Skoberneta; 12.00 Emmanuel Chabrier: Pastoralna suita, Franz Liszt: Benetke in Neapelj; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Slovenske narodne pesmi; 13.15 Od arije do arije; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 15.40 Iz svetovne književnosti — Stefan Zeromski: Tabu; 16.00 Koncert ob simfonih; 17.10 Spored zabavnih melodij; 18.30 Umetne in narodne pesmi; 18.50 Družinski pogovori; 20.00 Zabavni orkester Radia Ljubljana; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Poetu morja, oblakov in mesečine v spomin; 22.15 Zveneča godala (orkester Werner Mueller); 22.35 Plesna glasba.

TELEVIZIJA

17.00 Spored za otroke; 18.30 Poročila; 18.45 Oddaja za ženske; 19.30 Pisma TV; 20.30 Poročila; 20.50 «Carosello»; 21.10 «Prevozniško podjetje», komedija v 3 dejanjih.

GLEDALIŠČA

VERDI

Pomladanska simfonična sezona. Danes ob 21. uri bo otvoritev pomladanske simfonične sezone s koncertom Bach-Chora iz Muenchena pod vodstvom Karla Richterja.

Spored vsebuje: Heinrich Schuetz Deutsches Magnificat; Alessandro Scarlatti — Exultate Deo; J. S. Bach — Singet dem Herrn ein neues Lied ter Der Geist hilft unserer Schwachheit auf; Zoltan Kodaly — Jesus und die Kraemer; Max Reger — Vier geistliche Gesaenge aus op. 138.

Nadaljuje se pri gledališki blagajni prodaja preostalih prostih vstopnic.

KINO

Excelsior. 15.30: «Most na reki Kway», William Holden, Alec Guinnes, Jack Hawkins.
Fenice. 16.00: «Zgodba Esther Costello», Joan Crawford, R. Brazzi.
Nazionale. 16.00: «Mesto v preiskavi», J. Mills, C. Coburn.
Supercinema. 15.30: «Tom in Jerry v 2. fantaziji».
Cinemasc. Techn.
Filodrammatico. 15.00: Revija: «Con mi no se scherza». Film: «Teta iz Amerike na smučanju», Tina Pica.
Graitaclelo. 16.00: «Trapez življenja», R. Hudson, D. Malone, R. Stack.
Arcobaleno. 13.30, 16.00, 19.00, 22.00: «Slovo od orožja», R. Hudson, J. Jones, A. Sordi. Izkaznice prepovedane.
Astra Rojan. 16.00: «Bitka pri Fort Riverju», G. Montgomery.
Capitol. 16.00: «Lazzarella», A. Panaro, R. Como, Mario Girotti, D. Modugno, Tina Pica.
Cristallo. 15.45: «Kadar je ljubezen roman», A. Blyth, P. Newman.
Alabarda. 16.00: «Nočni prehod», J. Stewart, A. Murphy.
Aldebaran. 16.00: «Štej do tri in moli», Van Heflin in J. Woodward.
Ariston. 16.00: «Ženske imajo vedno prav», D. Dailey, G. Rogers.
Aurora. 15.30: «Oko za oko», A. Cayatte, C. Jurgens, F. Lulli.
Garibaldi. 16.30: «Simplicius, mednarodni vohun», R. Cameron, L. Maxwell.
Impero. 16.00: «Eksplozivna plavolaska», J. Mansfield.
Ideale. 16.00: «Muslimanski ruša», J. Derek, G. M. Canale.
Italia. 16.00: «Venera iz Keronteja», Belinda Lee, J. Sernas.
Moderno. 16.00: «Klobuk polna dežja», E. M. Saint, D. Murray.
S. Marco. 16.00: «Upornik z Jave», F. Mc Murray, V. Ralston.
Savona. 16.00: «Gangster išče Tonno», J. Mansfield, E. O'Brien.
Viale. 16.00: «Orožje slave», S. Granger, Rhonda Fleming.
Vittorio Veneto. 16.00: «Poljubljo zamen», Gary Grant, J. Mansfield.
Belvedere. 15.30: «Tigrček», J. Chandler, Tim Harwey.
Marconi. 16.00: «Zemeljski raj». Prepovedano mladini.
Massimo. 16.00: «V blatu predmestja», S. Poitiers.
Novo cine. 16.00: «Madame Du Barry», M. Carol, D. Invernel.
Odeon. 16.00: «Prepovedane ženske», L. Darnell, V. Cortese, Lea Padovani. Mladini prepovedano.
Radio. 16.00: «Gospodov zakon», Gary Cooper, Dorothy Mc Guire.

MALI OGLASI

PODI IZ FURNIRJA po 330 lir kv. m — se prodajajo v Ul. Gambini 3.

SOZALJE

Prosvetno društvo v Škedenju izraža svoje sožalje družini Santin ob smrti matere in babice Marije Pison vd. Marc.

Škedenj, 28.3.1958.

SOZALJE

Prosvetno društvo «S. Skamperle» izreka svojemu dolgoletnemu predsedniku Milku Škrapu globoko sožalje ob izgubi, ki ga je zadela.

26. t. m. naj se za vedno zapustila naša draga mama in nona

Marija vd. Marc
roj. PISON

Žalostno vest sporočajo hči in vnuki skupno z vsemi sorodniki.

Pogreb bo danes 28. t. m. ob 16.45 iz škedenjske cerkve.

Škedenj, 28.3.1958.

Volilne priprave strank

Še vedno nerešeno vprašanje skupnih kandidatnih list

Prizadevanje demokristjanov, da si zagotovijo čim več glasov beguncev - Indipendentisti se še niso sporazumeli

Na dnevnem redu volilnih priprav sta zlasti vprašanji skupnega nastopa med tukajšnjimi socialisti in socialdemokrati ter med dvema skupinama indipendentistov. Osrednje vodstvo PSDI v Rimu bi moralo že včeraj zavzeti dokončno stališče glede skupne liste v Trstu. Toda razpravo o tem vprašanju so prenesli na danes. Tržaški radio pa je javil, da bo socialdemokratsko vodstvo v Rimu baje sklepalo o skupnem nastopu s socialisti šele v ponedeljek. Hkrati pa je radio tudi javil, da v tržaških socialdemokratskih krogih menijo, da bodo morda to vprašanje rešili z referendumom med svojimi člani. Ni pa izključeno, da hoče osrednje vodstvo PSDI vedeti najprej, kako bo odgovorilo vodstvo PSI glede skupnih list v Italiji za izvolitev senatorjev, kot so to nedavno predlagali Nennijevi stranki. Morda je prav to vzrok, da v Rimu zavlačujejo z dokončnim odgovorom za skupno listo za izvolitev poslancev v Trstu. Znano je, da je bilo socialdemokratsko vodstvo in zlasti Saragat do sedaj nasprotno skupni listi v Trstu. Če pa bi se PSI odločila, da sprejme njihov predlog za dogovorjene kandidature za izvolitev senatorjev v raznih volilnih okrožjih v Italiji, potem bi bilo vodstvu PSDI težko zavrniti skupno listo v Trstu, ki jo je vodstvo PSI že odobrilo.

Krščanska demokracija je že zbrala okrog 1000 podpisnikov za svojo kandidatno listo. Obenem pa se demokristjani prizadevajo, da si zagotovijo na prihodnjih parlamentarnih volitvah čimveč glasov istrskih beguncev. Nedavna javna diskusija med ravnateljem lista «Corriere di Trieste» Laurentijem in tukajšnjim tajnikom KD Belcijem gotovo ni bila najboljša propaganda med istrskimi begunci za demokristjane. Laurentijevi dokazi o delovanju demokristjanske organizacije ACLI, ki upravlja menze, trgovine in točilnice v begunskih taboriščih so marsikomu zbudili dvom o demokristjanski *dobrodelnosti* med begunci. Zato hočejo sedaj ta vtis popraviti z raznimi akcijami in ukrepi, ki naj bi dokazali beguncem, kako KD skrbi za njihove potrebe.

Včeraj je bil v Trstu generalni tajnik ustanove za podporo julijskim in dalmatinskim beguncem dr. Clemente. Sestal se je z dr. Palamaro in s podprefektom Pasinom, s katerimi je proučil izvedbo zakona za zaposlitev beguncev ter izvedbo gradbenega programa za pet milijard lir, ki jih je parlament nedavno odobril, da se ukinejo taborišča. Nato se je vladni funkcionar sestal tudi s prof. Romanijem, predstavnikom Istranov v tukajšnji Krščanski demokraciji. Prof. Romani je bil tudi član demokristjanske komisije za sestavo kandidatne liste. Obenem pa se ukvarja s podporami istrskim beguncem. Iz vsega tega je razvidno, da hoče sedaj KD dokazati beguncem, da se zanima za njihove težave in da jim lahko samo ona reši življenja v taboriščih ter jim preskrbi zaposlitev. Zakoni, ki jih je sprejel parlament in ustrezna državna denarna nakazila, naj bi tako služila volilni propagandi KD med istrskimi begunci. Sicer pa so še druge stranke, ki se borijo za ezulske glasove. Tudi liberalci, kot smo že pisali, so sestavili svoj program za rešitev vprašanja istrskih beguncev. To je povsem razumljivo, saj je v Trstu okrog 80.000 Istranov, kar pomeni najmanj nad 50.000 volivcev. To je ogromna volilna množica, ki lahko odločilno vpliva pri izvolitvi poslancev ali pa vsaj pri uveljavitvi določene kandidatne liste.

Indipendentisti pa so še vedno v sporu. Sicer pa so se včeraj slišali glasovi, da se bodo morda na kak način sporazumeli za skupen nastop. Toda to so samo glasovi. Danes se bodo baje predstavniki Tržaške unije in Fronte za neodvisnost ponovno sestali, da obravnavajo vprašanje enotne kandidatne liste. Jasno je, da indipendentisti ne morejo računati na noben pozitiven uspeh, če se bodo udeležili parlamentarnih volitev z dvema listama. Poleg tega pa je treba računati, da morajo dobiti kandidati najmanj 500 podpisnikov. Za eno skupno listo jim morda ne bi bilo težko najti zadostno število podpisov. Za dve listi pa je teže. Obenem pa je treba poudariti, da krajevne neodvisne liste morajo doseči količnik, v našem primeru najmanj 33 tisoč glasov, če hočejo izvoliti svojega predstavnika v poslansko zbornico. V nasprotnem primeru bodo vsi njihovi glasovi zgubljeni, medtem ko gredo glasovi list, ki nastopajo v več okrožjih in dosežejo predpisano število glasov, v skupen «kotel», če niso dosegle količnika. Iz tega «kotla» pa lahko še vedno dobijo kakega poslanca. Če gredo indipendentisti na volitve z dvema listama, potem bodo vsi glasovi, ki jih listi dobita, zgubljeni, ker ni mogoče, da bo ena ali druga lista dobila tako visoko število glasov, da doseže predpisan količnik.

—«»—

Ranjena dijaka zaradi eksplozije izstrelka

Kolikokrat je bilo rečeno, da je treba vsako najdbo izstrelkov nemudoma prijaviti policijskim organom. S tem so se čestokrat preprečile nezgode, a so še vedno otroci, ki se ne zavedajo kakšni nevarnosti gredo nasproti z igranjem z izstrelki in ostanki pretekle vojne. Včeraj dopoldne je mlado dekletce, Giulia Gobassi iz Ul. Romagna, našlo na travniku za hišo, v kateri stanuje, precej velik podolgovat izstrelek. Namesto, da bi o najdbi obvestila sorodnike, ki bi gotovo poklicali na kraj policijo, je dekletce pustilo nevarno igračko na travniku, kjer sta ga v popoldanskih urah našla 14-letni Roberto Giovannini in 16-letni Bruno Cravatari, oba iz Ul. Romagna št. 87.

Fanta, ki sta dijaka, sta mislila ,da izstrelek ni več nevaren. Giovannini si ga je najprej ogledal in ga nato z vso silo zalučal v bližnjo skalo, s čemer pa je povzročil eksplozijo. Drobci, ki so se razpršili na vse strani, so se zapičili dijakoma v noge, zaradi česar so ju morali prvega z rešilnim, drugega pa z zasebnim avtom odpeljati v spremstvu njunih očetov v bolnišnico. Oba so sprejeli na II. kirurškem oddelku, kjer jima bodo morali zdravniki najprej potegniti iz nog številne jeklene drobce. Sicer ne bo nič hudega, ker bo Giovannini ozdravel verjetno že v 10 dneh, medtem ko bo moral njegov prijatelj ostati v bolnišnici nekaj dni več.

—«»—

Padec delavca

Giordanu Banu od Banov se je pripetila kaj čudna nezgoda na delu. Mladenič je bil zaposlen v tovarni «Orion» v žaveljskem industrijskem pristanišču in nepričakovano je moral steči na stranišče. Iznenada pa se je znašel niti sam ne ve kako, na tleh z izpahnjeno in tudi zlomljeno levo ramo.

V bolnišnici, kamor se je zatekel, so ga sprejeli s prognozo okrevanja v 40 dneh na ortopedskem oddelku.

Odhod dr. Bernardija v Prago

Občutno znižanje prometa s ČSR zaradi zgrešene gospodarske politike

Še leta 1938 je znašal češkoslovaški promet skozi tržaško pristanišče 20 odst. vsega prometa, lani pa samo 6,3 odstotka

V Prago je odpotoval direktor tržaških Javnih skladišč dr. Rodolfo Bernardi, ki bo tam sodeloval pri sklepanju trgovinske pogodbe med Italijo in ČSR. S to pogodbo skušata obe državi rešiti vsa pereča gospodarska vprašanja, saj je bilo naravnost absurdno, da ČSR dolgo vrsto povojnih let ni imela urejenih gospodarskih odnosov edino s Španijo in — Italijo! Formalni razlog za tako stanje je bil v tem, da je ČSR nacionalizirala med drugimi velikimi podjetji tudi nekatera podjetja, kjer je bil udeležen italijanski velekapital in da za to nacionalizirano premoženje ni hotela plačati odškodnine. Pravi razlog pa je tičal bolj v političnih vprašanjih, kjer je bila italijanska vlada kot običajno «bolj papeška kot papež sam», ali bolje rečeno «atlantska».

Tako se je vrsto let dogajalo, da je bilo s ČSR možno sklepati kupčije edino na kaj svojevrsten način kompenzacijskih poslov, to se pravi, da je neki trgovec prodal v ČSR določeno blago in je moral istočasno za isto vrednost v ČSR kupiti drugo blago. Razumljivo je, da pri takem trgovanju ni nič ostalo za kritje drugih prav tako važnih izdatkov in med katerimi so za tržaško pristanišče zlasti važni izdatki za železniški prevoz, pristaniške usluge in pomorske brodnine. Te izdatke je morala ČSR kriti ali z dolarji ali z zlatom.

Tako smo po vojni prišli do naravnost absurdnega položaja, da je promet s ČSR stalno padal in skoro izginil iz tržaškega pristanišča, kar je bilo delno tudi posledica preusmeritve češkoslovaške zunanje trgovine na vzhod, zlasti v zadnjih letih pa neposredna posledica zgoraj opisanih gospodarskih odnosov med Italijo in ČSR.

Številke so zelo zgovorne. Po računih uglednih ekonomistov je promet ČSR (odnosno pokrajin, ki so po vojni bile vključene v to državo) pred prvo svetovno vojno dosegel 1913. leta 590 tisoč ton (upoštevati je treba, da je takrat celotni železniški promet znašal 2,7 milijona ton) in torej 21,8 odstotka celotnega pristaniškega prometa; 1938. leta je padel na 400 tisoč ton, ali 20 odst.; 1953. leta pa je znašal le še 130 tisoč ton ali 6,3 odst. Nato je promet s ČSR vztrajno padal in je dosegel 1956. leta komaj 43 tisoč ton ali 1,3 odst. celotnega prometa tržaškega pristanišča.

Lani se je položaj nekoliko popravil, za kar gre v znatni meri zasluga tržaškim pristaniškim strokovnjakom, ki so večkrat obiskali Prago, in seveda tudi prvemu trgovinskemu sporazumu, ki je vsaj delno upošteval tudi interese tržaškega pristanišča, ako je 1957. leta promet zopet polagoma rastel in dosegel 142 tisoč ton. Ta številka pa je seveda še vedno zelo nizka tako v primerjavi s predvojnim razdobjem, še bolj pa, če upoštevamo sedanje zelo ugodne možnosti za povečanje tranzitnega prometa ČSR skozi Trst.

Znano je namreč, da ČSR preusmerja svojo zunanjo trgovino zlasti v zadnjih letih vedno bolj proti deželam Bližnjega in Daljnega vzhoda, ki so se osamosvojile in ki skušajo sedaj ustvariti tudi lastno moderno industrijo. Iz teh dežel pa uvaža ČSR večje količine surovin. Trst je bil v preteklih letih slabo udeležen pri tem pomembnem prometu in upamo, da bo nova trgovinska pogodba rešila predvsem plačevanje češkoslovaških pristaniških stroškov v blagu in odstranila tudi druge zapreke, tako da se bo lahko razvil promet ČSR skozi tržaško pristanišče.

—«»—

Pregled žarometov

Sedaj so pregledali že nekaj tisoč avtomobilov in tudi včeraj se je prijavilo 437 avtomobilistov, da jim v okviru kampanje za ureditev žarometov strokovnjaki pregledajo žaromete njihovih vozil.

Včeraj so ugotovili, da je imela skoro polovica avtomobilov žaromete v redu. Na preglede je prišlo tudi večje število avtomobilistov iz Gorice in Vidma.

—«»—

Podlegla je zastrupitvi

Predvčerajšnjim zvečer je na III. zdravniškem oddelku podlegla 84-letna Marija Pison vd. Marc iz Ul. Ponticello, ki se je 18. t. m. po nesreči zastrupila z gorilnim plinom tako hudo, da ji ni pomagala niti skrbna zdravniška nega.

—«»—

O Na zasedanju trgovcev z lesom so ponovno izvolili za predsednika znanega trgovca dr. Gunalachija.

Iz sodnih dvoran

Leto dni zapora možu zaradi upiranja karabinjerju

Povod dogodku je dal znani slaboumnež Zorro, ki mu je sodnik prisodil 80 dni zapora zaradi drugega prestopka

Znani slaboumnež Enrico Zorro iz Ul. Franca, ki s svojim vedenjem po cestah in trgih zabava in obenem vzbuja sočutje pri ljudeh, je bil v središču dveh procesov pred tržaško preturo. V prvem je bil vzrok obtožbe odpor proti javnemu funkcionarju, zaradi katere je moral 44-letni Libero Alzetta iz Ul. Doda pred sodnika, v drugem pa je bil Zorro obtoženec.

Zorro je zvečer 14. marca letos stop

TANIZAKI DŽUNIČIRO

Lov na kresnice

Bila je to zares nenavadna hiša, toda na Sačiko je verjetno drugače vplivala kot sladka utrujenost, ki ji ni dala zaspati. To jutro je vstala zgodaj, ves soparni dan pa se je prezibala na vzmeteh avtomobila in vagonov, zvečer pa se je z otroki podila po polju. Verjetno je pretekla dve do tri milje... Kljub temu je vedela, da se bo prijetno spominjala lova na kresnice...

Ona je videla lov na kresnice samo v lutkovnem gledališču. Mijuki in Kozamava sta šepetala o ljubezni vtem ko sta drsela vzdolž reke Udži. In zares, treba je le obleči kimono z dolgimi rokavi — čudovita slika poletja — teči čez polje, zvečer, z rokavi, polnimi vetra in z lahkimi gibi zdaj tu zdaj tam zajemati kresnice izpod pahljače.

Sačiko je ta slika zanesla, toda lov na kresnice se je dejansko mnogo razlikoval od tega. Če se greste igrat na polje, je bolje, da se preoblečete, so ji rekli, in štirje kimoni — različni drug od drugega — so bili pripravljeni vsak z drugim vzorcem, pač primeren letom, komur je bil namenjen.

Ni vprav tako, kot smo videli na slikah, — se nasmehne ena izmed sester. Bilo se je že malo stemnilo in zato ni bilo toliko važno, kaj naj oblečejo. Ko so zapuščali hišo, so mogli drug drugemu še prepoznati obraz, ko so pa prispeli k reki, je bila že trda tema... Temu so pravili reka, dejansko pa ni bilo nič več kot prekop v riževih poljih, morda nekoliko širši od ostalih prekopov, ob bregu pa so bili sveženji trave, ki so bili prepognjeni nad reko, tako da se voda malone ni mogla videti. Kakih sto korakov dlje se je še odražal majhen mostič.

Ugasili so svoje svetilke in se tiho približali. Kresnice ne ljubijo svetlobe, niti šuma. Toda niti na robu reke ni bilo kresnic. Morda nocoj še niso prišle na dan — pošepeta nekdo. Ne, poslno jih je — pridi sem. Spodaj v travi, ob obali in tam v onem čarobnem mahu, kjer ugaša zadnja svetloba, so se pojavile kresnice, ki so drsele nad vodo, v nizki hlokih, kot čez pripognjene plasti trave... In niže, vzdolž reke, ter dalje in še dlje, so bile kresnice, cel niz kresnic, ki so se zibale in se vile od ene obale do druge in se zopet vračale ter pri tem risale v temo svetlejše črte... nizko, nizko ob sami vodni površini in pod zaščito trave.

V tem poslednjem trenutku svetlobe, z mrakom, ki je polzel iz vode navzgor, in na zibajoči se travi, ki se je komajle odražala. Tam dlje, daleč, kjer se je reka širila, se je prebudilo veliko število črt, ki so bile razporejene v dve dolgi progi, na vsaki strani roba vode po ena.

Sačiko jih je mogla vse videti. Tudi sedaj z zaprtimi očmi, tu, v sobi. To je bil zares spomina vreden večerni trenutek, trenutek, zaradi katerega je lov na kresnice vreden samega sebe... Lov na kresnice nima onega čara izleta med cvetoče češnje. Je bolj utrudljiv, sanjav... Ali smemo tako reči?... V tem je morda drobec otroškega sveta, sveta bajke.. Nekaj, kar ni moč naslikati, ampak vtkati v glasbo, potegniti ali izvleči iz klavirja ali kotoja...1)

In vtem, ko je tako ležala z zaprtimi očmi, so se kresnice, tam vzdolž reke, vse noči prižigale in ugašale, vse tihe in nestete. Sačiko čuti, kako jo zanaša nekak omamljiv romantičen val, kot bi se jim tam tudi sama pridružila in krožila in drsela nad reko, kot bi v mrak risala svojo zibajočo se svetlo črto.

Ta drobna reka, ob kateri so se podili za kresnicami — je mislila — je bila precej dolga. Od časa do časa so hodili čez most in se vračali... In pri tem pazili, da bi ne zdrsali v vodi so se pred kočami pred kačjimi očmi, ki so žarele kot kresnice. Sestrični sinček, Suganov sin Jukiko Sosuka, je poznal okolico in se pred vsemi ostalimi zaganjal v temo. Njega oče pa, ki jih je vodil, je je vznemirjeno klical. »Sosuke! Sosuke!« Nihče ni več pazil, da bi ne preplašil kresnic, kajti bilo jih je toliko, zares toliko. In zares, to bi se ne klicali drug drugega, bi se mogli zgrešiti in se v temi izgubiti, ko pa je vsak letal za svojimi kresnicami. Nekoč sta Sačiko in Jukiko ostali sami ob obali, z druge strani pa so se slišali glasovi, včasih razločno, včasih nejasno, kot jih je veter odnašal: «Mati! Kje je mati?» «Tu sem, tu.» «In Juliko?» «Je tudi tu.» «Ujel sem jih že štiriindvajset.» «Pazi, da ne zabredeš v reko.»

Suganov je izpulil pest trave ob stezi in jo povezal, da se je zdela kot metla. Je tod nekaj krajev, ki so znani zaradi svojih kresnic. Kot na primer Morjama v Omiju, ali pa kot okolica Gifuja. Toda kresnice so tam zaščitene. Varujejo jih za znamenite ljudi. Tu se nikogar ne tiče, koliko si jih ujel — je rekel Suganov, in on jih je ujel največ. Onadva, oče in sin, sta hrabro prodirala ob sami obali in Suganov sveženj trave je postal kot metla, ki bi bila okrašena z biseri. Sačikov in ostali so se ustavili, da bi se vprašali, kdaj misli, da bi se mogli vrniti. Veter je namreč začenjal postajati hladen... Ali morda ne misliš že... Mi smo vendar v tuji hiši... Vrnili se bomo po drugi poti.

Nadaljevali so v drugi smeri in pot je bila daljša kot so mislili. Prispeli so do zadnjega vhoda v Suganovo posestvo. Vsakdo je nosil nekaj kresnic, Sačiko in Jukiko sta jih nosili v rokah...

Večerni prizori so se skozi zavest Sačike vrstili brez nekega posebnega reda. Odprla je oči. Morda je sanjala — je pomislila. Nad seboj, v svetlobi medle svetilke je opazila na steni sliko, ki jo je bila videla že prej, podnevi. Pod napisom «Paviljon, v katerem se je čas ustavil», ki je bil napisan z velikimi črkami, je bil podpis nekega Kaida. Sačiko je v temi videla črke, ne da bi vedela, kdo je ta Kaido. V sosedni sobi je nekaj zablestelo: kresnica, ki jo je podil nadležen komar, je iskala izhoda. Nocoj, tik pred večerom, so v vrtu izpustili vse svoje kresnice in mnogo jih je odletelo v hišo. Toda preden so pozaprli vrata in legli k počitku, so vse kresnice zapodili ven. Kje se je le-ta skrivala? S svojimi zadnjimi silami se je ta kresnica povzpela nekaj stopinj visoko, nato, izčrpana, zdrsela preko sobe, in zablestela na njenem kimonu, ki je visel na obesalniku. Kresnica je prelezla preko njegovih rož in se zavlekla v rokav, od koder je trepetala njena svetloba. Močan duh po timjanu, ki se je vil iz kadilnice, ki je imela obliko jazbeca, je začel Sačiko dušiti. Vstala je, da bi jo odnesla ven, in vtem ko je neslišno drsela preko sobe, je stopila h kimonu, da bi videla, kaj je s kresnico. Pozorno jo je otresla na košček papirja — samo misel, da bi se je mogla dotakniti, ji je bila neprijetna — in jo skozi špranjo na oknu vrgla na podstenje. Od onih desetin kresnic, ki so se prej, še ta večer, svetlikale v grmu in na obali jezera, ni ostala niti ena. So se morda vrnile k reki? Kajti vrt je že utonil v črni lak.

1) Koto je japonski glasbeni instrument, ki spominja na harfo.

«Kabirijine noči» nagrajene z «Oscarjem»

Fellinijev film je dobil «Oscarja» kot najboljši tuji film. Nagrado (kipec) je sprejela Giulietta Masina, ki jo vidimo na sliki v vlogi Kabirije. Ob tej priložnosti je rekla: «Laurentiis ima že svojega «Oskarja», prav tako Fellini, zato bom tega zadrzala zase». In občinstvo ji je tedaj zaploskalo v potrditev.

Odmev ameriške «recesije» na zahodnonemški «čudež»

Nad gorami neprodanega premoga se zbirajo temni oblaki

Bilo je to v začetku letošnjega leta. Tramvajski uslužbenci v Frankfurtu, Stuttgartu in nekaterih drugih zapadnonemških mestih so izvedli dvourno protestno stavko, ki naj bi služila v «opozorilo». «Ako delodajalci ne sprejmejo naših zahtev, bi se moglo zgoditi, da se nekega dne sploh ne vrnemo na delo» — je rekel eden izmed članov vodstva sindikatov.

Zdi se, da je že prišel čas, da se ta grožnja uresniči. V sredo, 19. t.m. so tramvaji vozili le v Hamburgu, Bremenu in Saarbrueckenu. V vseh ostalih mestih Zahodne Nemčije so po umazanih ulicah — ker niti pometači niso delali — vozili le zasebni avtomobili in motorji. Avtobusi, tramvaji in vagoni podzemne železnice so stali v remizah, vodo in plin ter tok so dali le za nujne primere.

«Kaj se dogaja v deželi nemškega čudeža?» so se začeli spraševati. «Ameriška gripa prodira že v Evropo!» so odgovarjali drugi.

Te dni smo mogli brati, da je v Nemčiji kljub milijonu brezposelnih vendarle 18 milijonov ljudi, ki dela, to se pravi 4 milijone 700 tisoč več zaposlenih kot leta 1950. Toda kolajna ima dve plati. Še pred tremi leti so v Nemčiji pripovedovali sledečo šalo: «Vlada v Monaku je v gospodarski krizi. Kako najti izhod? Po vrsti predlogov je finančni minister predložil, naj se napove vojna Ameriki. Čemu? — so ga vprašali drugi ministri. Enostavno, — pravi finančni minister. — Vojno bomo izgubili in Amerika nam bo zato dala gospodarsko pomoč, kot Zahodni Nemčiji.»

Po vojni je Zahodna Nemčija bila v izredno dobrem položaju. Dobivala je velikansko dolarsko pomoč, za orožje ni trošila in zaradi dotoka beguncev z Vzhoda je imela dovolj cenene delovne sile na razpolago. Ti trije viri pa so usahnili. «Povečanje proizvodnje in še večji izvoz sili k dvigu cen» — je zabeležil londonski «Daily Telegraph». «Za Zahodno Nemčijo je edini izhod v povečanju uvoza.»

Nervozni posredovalci na pred kratkim odprti duesseldorfski borzi so. pred dnevi dobili prvo lekcijo, ki jim je pokazala, da na svetu in tudi v Nemčiji ni vse večno. Zaradi naglega povečanja ponudb, so tečaji vrednostnih papirjev nenadoma padli za 5 do 13 odstotkov. V tem trenutku so Nemci razumeli, da ameriška «recesija» ni ostala brez odmeva v Evropi. Najprej je prišlo do stagnacije v industriji nafte v ZDA in Kanadi, nato do zmanjšanja ameriških naročil jeklenih cevi pri nemških podjetjih Mannesmann in Phoenix-Rheinrohr, zaradi česar so podjetja morala zmanjšati proizvodnjo. Sledilo je zmanjšanje naročil premoga in neke sobote zvečer je v rudnikih «Matthias Stinnes» v essenskih rudnikih in še na treh krajih drugje zavladala popolna tišina. Drugod je bil delovni čas skrajšan, kajti «ponudba je znatno večja od povpraševanja».

V preteklih letih so «bratski odnosi» med delodajalci in delavci bili zelo mirni in nakazovali so «višek blagostanja». Od konca 1954 do pred kratkim so v Zahodni Nemčiji imeli le eno veliko stavko — trimesečno borbo delavcev Schleswig-Hollsteina za izboljšanje socialnih pridobitev. In stavka je bila mirna in omejena le na to področje. Toda že proti koncu lanskega leta so se nad gorami neprodanega premoga v Porurju začeli zbirati temni oblaki in prejšnji «bratski odnosi» so se pokvarili.

Začetek je bil kaj enostaven: kovinarji Porurja in komunalni delavci vse dežele bi morali skleniti nov tarifni pravilnik. Zadevo so zapletle višje cene premogu, jeklu, toku, stanovanjem, kruhu, mleku itd. itd. Tudi nadaljevanje je bilo povsem enostavno: delavci so zahtevali višje plače, ki jih pa delodajalci niso hoteli priznati, češ da so zahteve prevelike. In delavci so postali uporni, kot so ostali delodajalci trmasti. In tedaj je v januarju prišlo do protestne stavke — v opozorilo. Zdi se, da niti delodajalci sami niso verjeli, da bi «siti in dobro oblečeni meščani v delavskih oblekah», ki «kupujejo avtomobile, pa čeprav na obroke», mogli biti tako predrzni. In so se prevarali. Delavci so potrebovali denarja, da bi ohranili življenjsko raven in 19. februarja so razgovori med komunalnimi delavci in delodajalci propadli. 4. in 5. t.m. pa se je 94.9 odstotka 225.000 delavcev izreklo za stavko, ki je zajela 350 tisoč komunalnih delavcev. Čeprav so se razgovori nadaljevali, je 14. t.m. po 17-urni diskusiji prišlo do prekinitve, ki bo verjetno dokončna. Delavci zahtevajo 24 pfenigov več na uro, delodajalci jim nudijo 8.

Preteklo soboto so bili prekinjeni tudi razgovori med predstavniki 180.000 porurskih kovinarjev in delodajalci. Kovinarji zahtevajo 8 odstotkov poviška, delodajalci jim nudijo le 2 odstotka. «Kompromis ni mogoč.» so delodajalce opozorili sindikalisti.

Iz Nemčije prihajajo še druge vznemirljive vesti: v jeklarnah in rudnikih se bo delovni urnik skrajšal, kajti iz inozemstva novih naročil ni in nemški gospodarstveniki se sprašujejo, ali ni morda prišlo že do resnih preizkušenj, ki bi znale zadevo tako spremeniti, da bi od «čudovitega nemškega čudeža» ostal le grenek okus?

Spacal v galeriji Casanuova

Spacala naši javnosti ni treba predstavljati. Od l. 1945 je stalni znanec naših umetnostnih ljubiteljev in postopoma vedno bolj obširni mednarodni umetnostni javnosti, posebno po prodornem uspehu retrospektivne razstave svojega dotedanjega življenjskega dela po 1954. letu, posebno po mestih Jugoslavije. Uspeli nastopi na raznih mednarodnih razstavah v Italiji in po svetu so mu odprli možnosti še v širjem svetu, posebno v Parizu, kot najpomembnejšemu tržaškemu slikarju.

V Trstu je razstavil svoja dela še lani v občinski galeriji. Od v galeriji Casanuova sedaj razstavljenih 16 olj na platnu, 8 barvnih in črnobelih lesorezov ter nekaterih rezljanih plošč, je večina nova, le majhen del je bil lani razstavljen v Parizu.

Spacalova razstava je za Trst, ne glede na narodnost, kulturni dogodek, ki vedno prinaša novosti. Ako je pred nekaj leti zanihal v skoro popolni abstraktizem, je to fazo prerasel, se trdno uravnovesil in zakoreninil v naši kratki, istrski ali še obširnejši naši realnosti, tja do Makedonije. Naša domačnost diha iz njegovih platen, listov in plošč, četudi v naprednem sodobnem umetniškem ustvarjanju. Kdor je nekoliko razgledan po sodobnih umetnostnih salonih, bo soglašal s Spacalom o označbi njegovih stvaritev z neke vrste realizmom. To je nedvomno povprečno bolj odmaknjen od individualne konkretne resničnosti naših realistov, n. pr. Cesarja ali Lukežiča. Saj celo pri najbolj stvarno približanih pogledih na «Hiše v Repnu» ne moremo prepoznati poedinih zgradb, niti celotne panorame. Tudi tu moremo govoriti le o duhu, o bistvenih splošnih, značilnih potezah te pokrajine. Odmiš.ljanje drobnih, nebistvenih poedinosti ter povzemanje le splošnih značilnosti gre najdlje n. p. pri lepih «Spominih na Makedonijo». Tu iz zamolklih žametnih tonov in ornamentiranih likov niti ne moremo prepoznati ali gre za zgradbe, noše, preproge ali vezenine. Vendar je to topel in jasno občuten vtis o duhu katere koli umetne predmetnosti makedonske resničnosti.

Med razstavljenimi umetninami se je težko izreči, kaj je lepše, ali n. pr. bolj barvno prefinjena platna, kjer v harmonični barvni orkestraciji bolj mračni ali vedri toni ekspresivno podajajo razpoloženja upodobljene socialne sredine, ali bolj mojstrski, z meniškim potrpljenjem izcizelirani barvni lesorezi.

Pri nekaterih oljnatih slikah na platnu hladni, mračni toni (n. pr. «Zid v hlevu», «Ribičeva hiša», v neki meri «Lubenica v izložbi» in še marsikatera druga slika) čustveno izrazito podajajo revno socialno okolje. Medtem ko «Mesto v neonski svetlobi» ali podobna vedra platna v čudovito razlitih barvnih in svetlobnih odsevih izražajo nabreklo bogastvo velemesta.

Dasi so podobe dosledno geometrizirane in v kompozicijskih ravnovesjih odsevajo ritme nervoznega modernega tehničnega razvoja, ter so za tradicionalne umetnostne pojme psihološko bolj hladne, ker bolj razumarske, jim vendar moramo priznati neko čustveno nadahnjenost. Sem in tja, posebno n. pr. v nočnih krajinah, kot v «Nočnih ritmih» v «Savudriji», v «Mesecu v solinah», «Kraški ženi» itd. njegove stvaritve dihajo celo nežen lirizem.

Novost so na miniti plošči v plastični maso projecirani odtisi črnobelih lesorezov, ki tu postanejo po duhoviti invenciji uporabne umetnosti lep sestavni del hišne domačnosti. Isto velja za razstavljene dekorativne panoje.

Kdor ima možnost, naj ne zamudi tega kulturnega doživetja in si razstavo ogleda v moderni, zelo prikupni razstavni galeriji v Ul. sv. Frančiška.

JELINČIC

PARALELA OD UPORA SUŽNJEV V RIMU DO ATOMSKE DOBE

Človeštvo porabi na leto toliko energije kolikor je je priroda zbrala v pet milijonih let

Kljub toliki razsipnosti pa imamo še za 150 let zalog, nato bodo naši potomci izkoriščali druge vire, ki jih je v obilju

V strahotnem množičnem pokolu leta 71 pred našim štetjem so v Rimu zadušili upor sužnjev, ki so se pod vodstvom junaškega Spartaka skušali osvoboditi patricijev, ki so jih nečloveško izkoriščali in trpinčili. Uprlo se je bilo tedaj 40.000 sužnjev, katerih 6000 so jih pobili, da bi s tem prestrašili ostale. In ta upor je zamajal temelje velikega rimskega cesarstva, kajti sužnji so tedaj tvorili gospodarsko osnovo vse te velike države starega veka.

In vendar, kaj je pomenil delovni učinek teh sužnjev, kolika je bila njihova storilnost, če bi jo merili z današnjimi merili? Učinek dela enega človeka znaša 0.05 HP (konjske sile) in delovna sila onih 6000 pobitih sužnjev bi torej znašala približno toliko, kolikor znaša moč desetih sodobnih osebnih avtomobilov. Delovna sila 40.000 sužnjev, ki so s svojim uporom omajali temelje celega rimskega cesarstva, pa bi, če bi jo ocenili kot stroje, bila enaka skromnim 2000 konjskim silam, to se pravi še manj kot znaša sila ene edine lokomotive, kakršne vozijo brzovlake.

Da spravimo v pogon motor osebnega avtomobila, aktiviziramo silo, ki je enakovredna sili 16 ljudi. Učinek dela žarnice 80 watov pa ustreza delu dveh ljudi.

Dejansko vojska «sužnjev», ki jo ima sodobno človeštvo na razpolago, je neštetokrat večja od vseh sužnjev, kolikor jih je kdajkoli živelo na svetu, vse od početka zgodovine do danes. Izračunano je na primer, da za vsakega državljana Združenih držav v vsaki minuti «tehnični sužnji» — to se pravi vsi mogoči stroji in naprave — opravljajo delo 10 HP. V Evropi je ta delež «tehničnih sužnjev» na posameznega človeka mnogo manjši, nekaj manj kot 5 HP, toda če vse stroje na svetu razporedimo na 2 milijardi in pol prebivalcev zemeljske oble, kolikor jih je danes na Zemlji, bo vendarle odpadlo na vsakega zemljana po 1.75 HP, pa naj gre to na račun šele novorojenčka ali pa že starčka in naj gre za fizično ali umskega delavca. In teh 1.75 HP ustreza delu 35 ljudi, to se pravi, da se fizični sili vsakega zemljana pridruži danes na račun strojev dejavnost fiktivnih 35 delavcev, katerih delo opravljajo stroji.

Toda že sam odnos 1:35 vara, kajti redkokdo zares opravi onih 0.05 HP, ki bi jih mogel opraviti. Iz statističnih podatkov Združenih narodov izhaja, da od 29.000 milijard BWh, kolikor se v enem letu izvrši na vsej zemeljski krogli, odpade na učinek fizičnega dela komaj 300 milijard BWh, to se pravi le malenkost nad 1 odstotek. In še precejšen del tega odstotka fizičnega dela opravijo živali. Tako da predstavlja fizično delo vseh ljudi na svetu danes komaj tisočinko dela, ki ga človeštvo izkorišča. Čez petdeset let, ko bo avtomatizacija industrijske proizvodnje dosegla svoj višek, bo delež človekovega fizičnega dela predstavljal komaj eno desettisočinko vse dejavnosti, ki se v enem letu izvrši na Zemlji.

Iz vsega tega moremo sklepati, da nam stroji čudovito pomagajo, hkrati pa iz tega izhaja, da smo tudi mi neverjetno odvisni od naših «sužnjev»-strojev. In ti «železni sužnji» se ne dajo kar tako izkoriščati, kot so v rimski dobi — in ne le tedaj — izkoriščali človeka. Ti stroji terjajo obilno «hrano». Človek more včasih dati od sebe več kot daje normalno. Že utrujenega konja moremo z bičem prisiliti, da še potegne, da še nekaj časa vozi, ko pa je bencinski tank avtomobila prazen, ne pomagajo več niti spodbudne besede niti grožnje in ko se turbina neke elektrarne ustavi, se zaradi tega ustavijo tisoči elektromotorjev v bližnji in daljni okolici, hkrati ugasnejo tudi žarnice in radijski sprejemniki, ki jih je turbina s svojim tokom napajala. Zato je eden od najvažnejših problemov sodobnega človeštva v tem, kako zagotoviti našim «nenasitnim» sužnjem čim več pogonske energije.

Danes odpade na «svežo» pogonsko energijo komaj 18 odstotkov vse pogonske energije, ki jo uporabljamo. Pod «svežo» energijo razumemo vodo ali les. Preostalih 82 odstotkov potreb pa pridobivamo iz velikanskih zalog, ki nam jih je priroda nakopičila v milijonih let daljne preteklosti sveta, ko se je v zemlji sveži les v milijonih let spreminjal v premog in antracit, in ko so se organske snovi spreminjale v nafto in zemeljski plin. Statistični strokovnjaki so izračunali, da porabi človeštvo danes v enem samem letu toliko energije, kolikor je je priroda vskladiščevala pet milijonov let. In prav gotovo se nikoli nobena «dediščina» ne troši tako razsipno, kot troši človeštvo «dediščino» daljne predzgodovinske dobe.

Že iz teh podatkov je razvidno, da se človeštvo naglo bliža dobi, ko bodo stroji, ki jih poganja premog, nafta ali zemeljski plin, ostali brez «hrane» in zato obstali. In to še ten prej, ker so potrebe človeštva po energiji čedalje večje in ker se število prebivalstva na svetu neprestano veča in množi. Do leta 2000 bo na Zemlji namesto sedanjih dveh milijard in pol ljudi, najmanj 4 milijarde in pol in potrebe po izvorih energije ne bodo le dvakrat večje, ampak najmanj osemkrat večje. In če danes v enem letu uničimo to, kar je priroda zbirala 8 milijonov let, bodo naši potomci v enem letu potrošili toliko, kolikor je priroda zbirala 40 milijonov let. Komur se zljubi, naj s tem računom nadaljuje.

In venda, statistika Združenih narodov, ki temelji na povsem znanstvenih temeljih, ni tako črnogleda in dokumentirano zatrjuje, da je človeštvu v zemeljski skorji zagotovljenih toliko zalog, da se mu ni bati, da bi njegovi še mnogo številnejši «železni sužnji» ostali brez «hrane» vse do leta 2100.

Do tedaj pa bo svet že preplavljen z jedrskimi centralami in sončnimi centralami in naši prapravnuki bodo že izkoriščali plimo in oseko, skratka, imeli bodo na razpolago toliko virov energije, da jih — vsaj po naših sedanjih računih — ne bodo mogli izčrpati. Posebno ne, ko je v oceanih toliko voda, od koder bodo mogli jemati «grivo» za svoje «ukročene» vodikove bombe, ki bodo tedaj verjetno glavni vir električne energije na svetu, v kolikor pa bodo šli v znanosti še dlje.

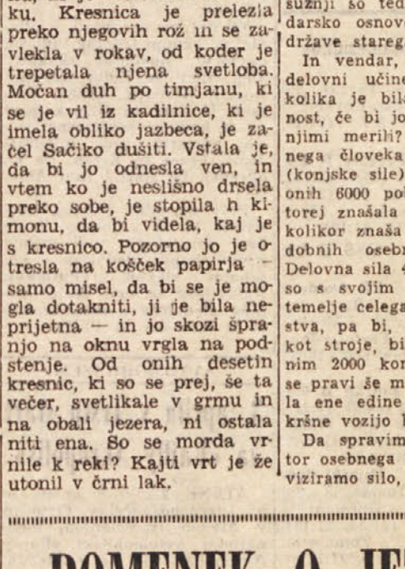

Ljudski rek: *«Pijancu se izogni tudi s senenim vozom!»* si lahko predstavljamo tudi takole, kot kaže slika. Seveda je to moč razumeti tudi v prenesenem pomenu, češ da se pijancu izogneš kolikor mogoče daleč.

POMENEK O JEZIKU

Območje Področje

SLABO:

Vas spada na področje Tržaškega ozemlja. Dela na cesti spadajo v območje občine. Ta zadeva pa spada v območje carine.

DOBRO:

Vas spada v obmocje Trzaškega ozemlja. Dela na cesti spadajo v področje obcine. Ta zadeva spada v podrocje carine.

OBMOCJE je prostor, na katerem ima nekdo svojo moč. Je tudi ozemlje, teritorij. PODROCJE pa je obseg dela, pristojnost, torišče.

IZBRANE PESMI

Valentina Vodnika

Za 200-letnico rojstva Valentina Vodnika je Slovenska Matica nedavno izdala v svoji zbirki Vezana beseda Izbrane pesmi tega slovenskega pesnika. Ob jubileju prvega slovenskega pesnika je počastitev Vodnikovega spomina z izdajo njegovih pesmi pravi kulturni dogodek. Čeprav je Vodnik sam izdal nekaj knjig in čeprav je kasneje prav pri Slovenski Matici izšlo njegovo izbrano delo, pa so bile vendar Vodnikove pesmi širši javnosti skoraj nedostopne. Pa tudi neznane. Z izjemo nekaterih pesmi, ki so objavljene po šolskih čitankah in ki jih poznajo tudi otroci. Seveda je danes drugačen čas kot takrat, ko so te pesmi nastajale. Današnjemu človeku so zato Vodnikove pesmi vse drugačne kot onemu pred 150 in še več leti. Toda dejstvo je, da so prav Vodnikove pesmi navduševale pet generacij za slovensko stvar in opravile tako pomembno nalogo v času, ko smo se Slovenci v Avstro-Ogrski borili za obstanek in se narodnostno konsolidirali. Nedvomno pa je med Vodnikovimi pesmimi tudi nekaj takih, ki so tudi v današnji čas ohranile svojo vrednost in ki zaradi tega tudi današnjemu človeku nekaj povedo. Končno pa nam tudi dolžnost do naše kulturne dediščine veleva, da ohranimo in približamo današnji generaciji duhovne velmože naše preteklosti. In če že nismo mogli dobiti zbranega dela v zbirki zbranih del slovenskih klasikov, pa smo to izdajo nadomestili z zbirko izbranih Vodnikovih pesmi.

To knjigo Vodnikovega izbranega dela je uredil Alfonz Gspan, ki je napisal tudi uvod. Prav ta uvod pa je pomemben sestavni del knjige, saj nam avtor v njem podaja kratek opis Vodnikovega življenja, predvsem pa nam prikaže Vodnikovo pesniško delo ter očrta njegov pomen za slovensko kulturo in književnost. Tako nam vsestransko osvetli pesnikovo življenje in njegovo umetnost. Urednik pa je napisal k posameznim pesmim tudi kratke opombe in razlage, tako da ta izdaja Vodnikovih pesmi v precejšnji meri nadomešča znanstveno izdajo njegovega zbranega dela. Seveda pa je urednik za sedanjo izdajo objavil le del Vodnikovega dela in to le tiste pesmi, ki so količkaj in kakorkoli pomembne. Poleg estetskih vrednosti je odločala tudi literarno-zgodovinska pomembnost in motivna značilnost. Urednik je vsekakor imel namen odbrati od Vodnikovega dela vse, kar utegne pesnika približati današnjemu človeku in mu dati v roke kar se da v dostopni obliki antologijo njegovih pesmi. Tako vsebuje Vodnikovo izbrano pesniško delo 72 Vodnikovih pesmi, ki jih je urednik razdelil v štiri cikle in ki predstavljajo vse, kar je Vodnik res pomembnejšega ustvaril.

Lepo opremljena knjiga vsebuje tudi barvno reprodukcijo Vodnikovega portreta. Tudi cena knjige je nizka, tako da gre ob tej izdaji Slovenski Matici res vsestranska pohvala in vse priznanje. S to knjigo bo današnji ljubitelj knjig in poezije spoznal pesnika Valentina Vodnika.

Sl. Ru.

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Serijo «Italia al lavoro» bodo poteg nili iz prometa

Prvega aprila letos bodo vzete iz poštnega prometa številne italijanske znamke, ki so bile izdane v povojnih letih. Za frankiranje ne bodo več veljavne znamke tako imenovane serije «Italia al lavoro», ki jih je devetnajst in ki jih je bilo že sedaj težko dobiti v prometu. Iz prometa bodo šle tudi letalske znamke serije «Democratica» za 1, 2, 6, 3,20, 25 (modra) in 50 (zelena) lir, medtem ko bodo ostale v veljavi znamke za 5, 10, 25 (rjava) in 50 (vijoličasta) lir. Vse ekspresne znamke serije «Democratica» bodo vzete iz prometa, tako tiste z vodnim odtisom «leteče kolo» kot tiste z odtisom «zvezde». Ostala bo v prometu le ekspresna znamka za 75 lir, ki prikazuje Tarkvinijske konje. Prav tako ne bo več veljavna pnevmatična znamka za 4 lire in paketne znamke iz prvih povojnih let, ter nekatere taksne znamke.

Skupno bo izgubilo torej frankaturno veljavo šest in šestdeset znamk, izmed katerih so bile prve dane v promet 1. oktobra 1945. Filatelisti pa si lahko nabavijo do 1. aprila te znamke pri filatelističnih okencih vseh večjih pošt. Po tem roku jih bodo lahko dobili le na centralnem filatelističnem uradu v Rimu. Z odvzemom iz prometa znamk serije «Italia al lavoro» bodo šle iz prometa zadnje znamke, ki jih je izdelal slikar Corrado Mezzana, znani umetnik, ki je izdelal osnutke za večino italijanskih znamk v zadnjih tridesetih letih.

* * *

V Londonu je nehala izhajati revija «Stamp Collector's Fortnightly», ki je bila ustanovljena leta 1894. Revijo so v filatelističnem svetu zelo cenili in so tudi zelo upoštevali njene vodilne članke. V zadnjem času pa je njena naklada stalno padala in uprava je zašla v velike dolgove.

To znamko je izdala švicarska poštna uprava ob priložnosti 75-letnice organizacije «Rešilne armade», o čemer smo poročali že v našem zadnjem kotičku pred tednom.

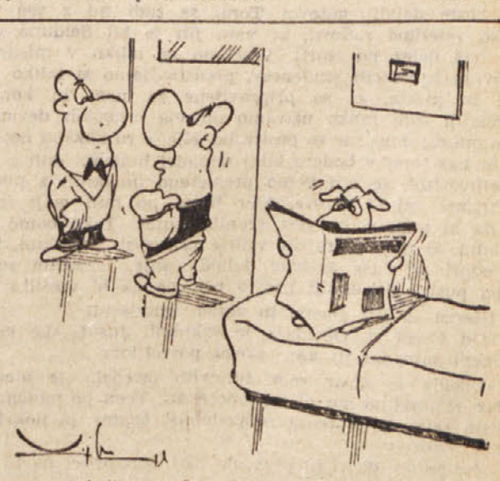

— *Saj nič ne rečem. Brihten je tako, da gre sam po časopis, toda kaj ko ga hoče najprej sam prebrati.*

Goriško-beneški dnevnik

Politične volitve in goriške stranke

Zakaj PSDI ne more računati na volilni uspeh 25. maja

V našem okrožju napovedujejo kandidaturo samega Matteottija

Dan, ko bodo šli italijanski državljani na volitve, se približuje z vso naglico in zato je nujno potrebno, da pogledamo možnosti, ki jih imajo razne stranke na Goriškem.

Začnimo danes pri socialdemokratih, ki so si zastavili preveliko nalogo, izvoliti svojega poslanca v goriški pokrajini. Ali obstajajo možnosti za to? Več razlogov pravi, da so socialdemokrati v volilnem okrožju Gorica - Videm - Belluno v škripcih in da je v nevarnosti celo njihov edini poslanec, ki so ga imeli do sedaj v tem volilnem okrožju. Goriški voditelji stranke pa upajo, da bodo lahko poslali svojega poslanca v parlament. Nazadovanje vpliva socialdemokratske stranke se kaže zlasti v Furlanji, kjer bodo verjetno postavili za nosilca liste samega Matteottija, torej osebo, ki bo lovila glasove. Mnogi znaki govorijo, da bo del socialdemokratskih glasov v Vidmu in Pordenonu odnesla socialistična stranka.

Goriški voditelji socialdemokratske stranke upajo v uspeh, ker so pri zadnjih upravnih volitvah dobili v naši pokrajini okrog 7000 glasov, medtem ko so jih dobili leta 1953 na državnozborskih volitvah le 5000. Tak napredek v glasovih pa je treba pripisati trenutku, v katerem so se vršile občinske in pokrajinske volitve na Goriškem v decembru 1956. Takrat nista še minila dva meseca od madžarske tragedije in nehote je tudi socialistična stranka izgubila takrat del svojih glasov, posebno v volilnih okrožjih, kjer so njeni kandidati nastopali skupno s komunisti.

Od decembra 1956 pa se je mnogo stvari spremenilo. Kot po vsej državi se je tudi v naši pokrajini socialistična stranka znatno okrepila, prenovila je svojo organizacijo, in dokaz, da je bna njena nevtralistična politika, ki jo zagovarjajo tudi nemški socialdemokrati in angleški laburisti, pravilna, je predvsem v tem, da je v zadnjem času tudi Saragat pričel zagovarjati to politiko. Tudi sindikalna politika ne govori v prid socialdemokratskemu uspehu v naši pokrajini. V zadnjih mesecih so bile volitve za notranje komisije v številnih podjetjih v pokrajini. Povsod razen v predilnici v Podgori je socialdemokratska sindikalna organizacija UIL izgubila del svojih glasov: tako v ladjedelnici kot v SOLVAR v Tržiču, tako v goriški livarni SAFOG kot v drugih manjših podjetjih. Povsod je te glasove dobila organizacija CGIL, v kateri so združeni socialisti in komunisti. Ako sprejmemo za pravilno tezo, da, kdor voli za eno sindikalno organizacijo v podjetju, bo v skledu s tem vodil tudi na političnih volitvah, moramo priti do zaključka, da bo del socialdemokratskih glasov šel v korist socialističnih in komunističnih kandidatov.

Na drugi strani pa so socialdemokrati zamenjali enega svojega kandidata za poslansko zbornico z drugim, ki je čisto na desnici stranke in ki bo verjetno dobil nekaj glasov obrtnikov in malih trgovcev.

To svojo usmerjenost na desno kaže stranka na Goriškem tudi do slovenske manjšine, ker do danes ni napravila niti enega koraka v korist zahtev naše manjšine in jo celo ignorira.

Edino dejstvo ki bi lahko pridobilo nekaj glasov ter stranki, je, da so v enem letu in pol socialdemokrati v goriškem občinskem svetu vodili odločno opozicijsko politiko do demokrščanskega odbora. Sam to pozitivno dejstvo pa kratom pridobilo dovolj glane bo goriškim socialdemosov in kar je najbolj važno preferenčnih glasov za izvolitev kandidata iz naše pokrajine.

—«—

S sposojeno lambreto v Piemont - in v zapor

21-letni Ugo Cavalcoli iz Trga Cavour 10 in njegov vrstnik Silvio Susani iz Raštela 32 sta se 31. oktobra 1957 zvečer javila pri trgovcu Alfredu Tarantinu in si sposodila lambreto, katero naj bi mu vrnila po štiriindvajsetih urah. Mladeniča pa nista nameravala z lambreto samo na kratek enodnevni izlet, marveč sta imela v glavi velike načrte ter se napotila proti Milanu in še naprej proti Turinu. Po nekaj dneh ju je Tarantino naznanil zaradi kraje policijskim oblastem; te so poizvedovale po dveh mladeničih, a o njih ni bilo ne duha ne sluha. Po nekaj tednih pa je končno iz nekega mesteca na francosko-italijanski meji prišlo sporočilo, da so oba mladeniča aretirali orožniki, ko sta se vračala iz Francije. Orožnikom sta oba izjavila, da sta v Franciji iskala zaposlitev, a sta se potem premislila in sta sklenila vrniti se domov. Lambreto so agenti javne varnosti našli nekje v Piemontu in so jo po dolgem času vrnili zakonitemu lastniku. Včeraj so zaradi kraje obsodili na goriški sodniji oba mladeniča na 3 mesece in 10 dni zapora ter na 4000 lir kazni pogojno in brez vpisa v kazenski list.

—«—

V goriški občini 22 propagandnih tabel

Po Gorici je županstvo namestilo številne table z začrtanimi prostori, na katerih bodo posamezne stranke lepile svoje propagandne lepake. Županstvo je po mestu namestilo 22 takih tabel. Prva jih je pričela uporabljati Krščanska demokracija, ki je na njih nalepila svoje lepake s prekrižanim ščitom.

«Reklamne deske» niso samo po mestnih ulicah in trgih, ampak tudi po vseh okoliških vaseh.

Znano je tudi točno število volišč, na katerih bodo glasovali meščani. Teh sedežev bo 48. Skoraj gotovo pa bo nekaj volišč tudi v bolnišnicah in morda tudi v vojašnicah.

—«—

POKRAJINSKI ODBOR

Prispevek naše pokrajine za kapelico v Dachauu

Na seji pokrajinskega odbora, ki je bila v torek zvečer, so sklenili, da bodo predložili pokrajinskemu svetu v odobritev prispevka za gradnjo kapelice v taborišču Dachau. Kapelica bo postavljena v znak hvaležnosti italijanskega ljudstva do svojih 35.000 umrlih političnih deportiranacev, ki so po nepopisnih mukah umrli v uničevalnih taboriščih.

Glede popravila orožniške vojašnice v Tržiču so sklenili razpisati dražbo. Popravljalna dela bi stala pol milijona lir. Odborniki so dalje proučili odločitev trgovinske zbornice, da v soglasju s kmetijskim inšpektoratom okrepi v prihodnjem letu živinorejo naše pokrajine. Pokrajinskemu svetu bodo predložili v odobritev predlog, naj se v ta namen prispeva trgovinski zbornici 100.000 lir za uresničitev omenjenega programa.

Potem so na dolgo razpravljali o določilih obstoječega pravilnika, ki se nanašajo na gradnjo ob pokrajinskih cestah, zlasti pa na zasebne dohode na pokrajinske ceste. Pojasnili so, da je mogoča gradnja ograj na zasebnih zemljiščih, ki mejijo na pokrajinsko cesto, samo proti plačilu enkratnega zneska, ki ga določi pokrajina.

—«—

Predavanje v klubu S. Gregorčič

Akademsko - srednješolski klub Simon Gregorčič iz Gorice priredi v soboto 29. marca ob 20.30 v klubski dvorani v Ul. Ascoli 1-I. predavanje o razvoju slovenskega višjega šolstva. Predavatelj dr. Janko Jež.

V nedeljo sestanek slovenskih članov KPI

Goriška federacija Italijanske komunistične stranke priredi v nedeljo 30. marca ob 9.30 v Prosvetni dvorani v Gorici volilno zborovanje, katerega se bodo udeležili Marija Bernetič, kandidatinja za poslansko zbornico v Trstu, KarelIšković - Mitko, dolinski župan Lovriha, Fran Gombač in Alojz Marković - Zvonko. Na tem zborovanju bo prisoten tudi slovenski kandidat na listi KPI Franc Komic iz Števerjana, sin padlega protifašista in predsednik občinske podporne ustanove ECA v občini Steverjan.

Stranka je organizirala ta sestanek z namenom, da bi ugotovila, kako bi se na bližnjih volitvah čimbolj ošibila Krščanska demokracija ter se okrepile levičarske stranke, predvsem KPI.

—«—

Sprejemanje prijav za pogozdovalno središče

Pokrajinski urad za delo obvešča brezposelne v goriški občini, ki bi radi sodelovali v centru za pogozdovanje, ki ga bodo otvorili 3. aprila t. l. naj se do 1. aprila t. l. zglasijo na namestitvenem uradu. Sprejeli bodo dvajset brezposelnih, ki bodo dobivali dnevno 600 lir, če še ne dobivajo brezposelnostne nagrade. V primeru, da bodo udeleženci poročeni, bodo dobili 60 lir za vsako osebo, ki spada v družinski krog. Javijo se lahko zdravi brezposelni od 18. do 60. leta.

Za dobavo vode Gorici

Kakor poroča Ansa, sta si včeraj v Rimu podtajnik za zunanje zadeve Folchi in jugoslovanski veleposlanik Černej izmenjala ratifikacijske listine jugoslovansko-italijanskega dogovora, ki je bil sklenjen 18. junija lani, glede dobave vode Gorici, na podlagi mirovne pogodbe z Italijo.

Izpred goriškega sodišča

Zaradi Zeia in njegovih slaščic obsojena goriška nepridiprava

Zeiu sta obljubila, da bosta njegovo blago prodajala po Milanu, pa sta ga povlekla za nos

Želja po mastnih zaslužkih in po uveljavljanju svojega proizvoda v velikem mestu kot je Milan je omamila lanskega aprila slaščičarja Rinalda Zeia iz Ul. Formica 11, ki se je dal pregovoriti od 33-letnega Enrica Lenhardta, bivajočega v Ul. Morelli 32 in od 35-letnega Alfonsa Grausa, bivajočega Na gradu 16, ki sta se mu predstavila kot trgovska potnika s širokim krogom znancev med malimi trgovci v Milanu in okolici. Zei je znan po svojih odličnih slaščicah, tipičnem goriškem proizvodu, in upanje, da bi lahko tedensko prodal tri stote tega blaga v Milanu, mu je takoj vzbudilo velike sanje. Dva znanca sta ga tako prepričevala, da jima je izročil 30.000 lir v gotovini, 10 kg svojega proizvoda, da bi ga ponudili za pokušnjo in 19 litrov bencina, da bi jima služilo za prve stroške. Lenhardt in Grauso sta dela denar v žep in izginila. Po dolgem času se je Zei zavedel prevare in končno je našel Lenhardta. Ta mu je dejal, da je bilo vse skupaj le sleparija, da sta denar porabila, da pa je on pripravljen plačati eno tretjino vsote, t. j. približno 12.000 lir. Zei pa se ni dal prevarati v drugo in je oba naznanil policijskim oblastem. Včeraj sta se Lenhardt in Grauso zagovarjala na goriški preturi; trdila sta, da je ideja bila Zeieva, sodnik pa ju ni poslušal in je Lenhardta obsodil na 4 mesece in 20 dni zapora ter na plačilo 4680 lir kazni, Grausa pa na 6 mesecev zapora in na 6000 lir kazni. Oba bosta morala še povrniti škodo in plačati stroške civilni stranki.

—«—

Predavanje v državni knjižnici

Danes zvečer ob 18.30 bo v predavalnici državne knjižnice govoril prof. Francesco Barozzi s tehnične fakultete na tržaški univerzi o temi «Šola in industrija». Zaradi važnosti vprašanja so vabljeni vsi tisti, ki se zanimajo za vprašanja italijanskega šolstva.

—«—

Danes zvečer «Traviata»

Danes zvečer ob 21.15 bodo v Verdijevem gledališču predvajali Verdijevo «Traviato». Pel bodo tenorist Renato Sabatini, sopranistka Dora Carral in baritonist Remo Jori. Orkester bo dirigiral Renzo Martini. Vstopnice se lahko dobijo čez dan pri gledališki blagajni.

—«—

Nesreča v tovarni IGLEA

Včeraj popoldne so z rešilnim avtom Zelenega križa prepeljali iz tovarne IGLEA na Tržaški cesti v bolnico Brigata Pavia 17-letno delavko Annamario Proietti iz Ul. Gelsi 3, ki se je urezala v mezinec desne roke, ko je delala pri cirkularki.

—«—

Požar v Ul. XXIV. maja

Goriški gasilci so včeraj zjutraj pogasili ogenj v dimniku v stavbi v Ul. 24. maja 7, kjer stanuje Orsolina Pizzul. Škode ni bilo nobene. Takoj popoldne pa so morali gasilci v Gradiško, kjer je v neki občinski stavbi v Ul. Cioppi izbruhnil ogenj v dimniku. Škodo cenijo na 30.000 lir.

—«—

Z domačimi živalmi je grdo ravnal

Dne 16. decembra preteklega leta je agent društva za zaščito živali Vittorino Della Mea prestopil prag dvorišča kmeta Franca Brumata v Ul. Campi 33. Po kratkem pregledu je Della Mea ugotovil, da ni Brumar ravnal pravilno s številnimi živalmi in je sestavil zapisnik, iz katerega je bilo razvidno, da je imel Brumat svojega psa privezanega na kratki vrvi, da je slabo ravnal z njim, da ni imel pes na razpolago posode za vodo, da je imel Brumat kravo in kozo v hlevu, ki ni bil prav nič higieničen in da je imel v majhnih kletkah štiri ptiče. Včeraj se je moral Brumat, možakar 58 let, zagovarjati za svoje «zločine» pred goriškim pretorjem in to ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na pet tisoč lir globe.

—«—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najnižjo temperaturo 4,6 ob 5,30 uri, najvišjo 11,2 ob 11.30 uri.

—«—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Cristofoletti, Travnik 14 tel. 2972.

—«—

Kino v Gorici

VERDI: operni večer z Verdijevo «Traviato».
CORSO. 17.00: «Tamango», Curd Juergens in Dorothy Dandridge, cinemascope v barvah.
VITTORIA. 17.00: «Človek s tisoč obrazi», James Cagney in Dorothy Malone, cinemascope.
CENTRALE. 17.00: «Na smrt obsojena», Curd Jurgens in Elisabeth Mueller.
MODERNO. 17.00: «V pekel in nazaj».

—«—

Kino v Tržiču

EXCELSIOR. 16.00: «Vohunstvo v Tokiu». R. Wagner.
AZZURRO. 17.30: «Igra s pižamo». D. Day. Technicolor.
PRINCIPE. 17.30: «Trapez življenja». R. Hudson.

—«—

Snežne razmere

Lokve:	60 cm	južen
Livek:	50 »	»
Log pod Mangartom:	60 »	»
Črni vrh nad Idrijo:	50 »	»

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Glavne značilnosti največje italijanske dirke

41. kolesarska dirka po Italiji 21 etap v skupni dolžini 3411 km

Povprečna dolžina etap je 160 km - 16 vrhov za gorsko nagrado - 1 sam dan počitka - 30 letečih ciljev in nagrad za 40 milijonov lir

MILAN, 27. — Z geslom «Najkrajša, bolj nervozna in težja dirka», je «Gazzetta dello sport» danes predstavila 41. kolesarsko dirko po Italiji (Giro d'Italia 1958). Značilnosti te največje italijanske etapne kolesarske dirke so letos takšne, da se bo mogel na njej uveljaviti samo popoln atlet. Zamisel organizatorjev, ki so se odločili za razmeroma kratke etape, ki ne dopuščajo raztresenosti dirkačev, za pestrost proge in vključitev treh etap na kronometer, jamči teoretično res napeto in lepo dirko.

Dirka, ki se bo začela 18. maja in zaključila 8. junija, bo obsegala 21 etap v skupni dolžini 3411 km, kar je za 400 km manj kot lani. Vrstni red etap bo naslednji:

Nedelja 18.: **Milan - Varese 150 km** (cilj na cesti); ponedeljek 19.: **Varese - Comerio 25 km** (individualno na kronometer s ciljem na cesti); torek 20.: **Varese - S. Vincent 150 km** (cilj na cesti); sreda 21.: **S. Vincent - Turin (Superga) 117 km** (cilj na cesti); četrtek 22.: **Turin - Mondovì 180 km (cilj na cesti)**; petek 23.: **Mondovì - Chiavari 250 km** (cilj na cesti); sobota 24.: **Chiavari - Forte dei Marmi 204 km** (cilj na cesti); nedelja 25.: **Forte dei Marmi - Viareggio 80 km** (individualno na kronometer v ravnini, cilj na cesti); ponedeljek 26.: **Viareggio - Florenca 115 km** (cilj na dirkališču); torek 27.: **Florenca - Viterbo 220 km** (cilj na cesti); sreda 28.: **Viterbo - Rim 130 km** (cilj na cesti); četrtek 29.: **Rim - Scanno 225 km** (cilj na cesti v strmini); petek 30: **Scanno - San Benedetto del Tronto 220 km** (cilj na cesti); sobota 31.: **San Benedetto del Tronto - Cattolica 200 km** (cilj na cesti); nedelja 1.: **vzpon v S. Marinu 12 km** (individualno na kronometer v strmini s ciljem na cesti); ponedeljek 2.: **Cesena - Verona Bosco-Chiesa Nuova 225 km** (cilj na cesti v strmini); torek 3.: **Verona - Levico Terme 220 km** (cilj na cesti).

Sreda 4.: **počitek v Levico Terme.**

Četrtek 5.: **Levico Terme - Bocen 198 km** (cilj na cesti); petek 6.: **Bocen - Trident 170 km** (cilj na cesti); sobota 7.: **Trident - Gardone Riviera 170 km** (cilj na cesti); nedelja 8.: **Gardone Riviera - Milan 140 km** (cilj na dirkališču).

Ostale značilnosti: Na koncu 14. etape S. Benedetto del Tronto - Cattolica dvojni prehod skozi Cattolico po panoramski valoviti cesti; na koncu 20. etape Trident - Gardone Riviera trojni prehod po krožni hriboviti progi pri Salò del Garda.

Velika gorska nagrada vključuje 16 vrhov, od katerih 3 prve in 8 druge stopnje. Vrhovi prve stopnje so: Torino - Superga 670 m, San Marino 643 m, Verona Bosco-Chiesa Nuova 1050 m, prelaz Pordoi 2239 m, prelaz Campolongo 1875 m, prelaz Gardena 2121 m, Le Pelade 158 m. Vrhovi druge stopnje: Colle del Giovo 516 m, prelaz Scoffera 647 m, prelaz Bocco 956 m, prelaz Cisa 1039 m, Radicofani 896 m, Forca Caruso 1120 m Monte Bove 1212 m, Scanno 1030 m.

Skupno torej 21 etap, en sam dan počitka, 3411 km, 30 letečih ciljev in nagrade v skupni vrednosti okrog 40 milijonov lir.

Doslej se je za dirko prijavilo že 12 ekip in sicer štiri ekipe tovarniških znamk Atala, Bianchi, Legnano in Torpado, ekipe športnih društev Faema, Asborno, Carpano, San Pellegrino, Chlorodont in Ignis, mešana švicarsko-nemška ekipa in povezana ekipa Calimbroni-Girardengo. Zelo verjetno je tudi, da bo Francija prijavila dve ekipi tovarniških znamk, 15. ekipo pa naj bi prijavila neka belgijska hiša. Moštva bo sestavljalo po 8 kolesarjev brez omejitve narodnosti.

—«—

«Manchester» finalist angleškega pokala

LONDON, 27. — «Manchester United» se je kvalificiral za finale angleškega pokala. V polfinalni tekmi je premagal enajstorico Fulham iz Londona s 5:3. V finalu se bo na stadionu Wembley 3. maja srečal z drugim finalistom Bolton Wanderersom.

—«—

GAZA, 27. — Na zaključnem nogometnem tekmovanju v Gazi je enajstorica jugoslovanskega odreda v polfinalu zmagala nad ekipo brazilješkega bataljona s 5:2, v finalu pa dobila proti dansko-norveški enoti 2:1. Tako je ekipa jugoslovanske armije že drugič osvojila prvo mesto na tem tekmovanju. Številni prebivalci Gaze so toplo pozdravili ta uspeh jugoslovanskih vojakov — športnikov.

—«—

LONDON, 27. — Srečanje med londonskim klubom Chelsie in moštvom CDNA iz Sofije se je končalo z neodločenim rezultatom 1:1 (1:1). Bolgari so bili boljši v prvem, Angleži pa v drugem polčasu.

—«—

La Spezia - AIK 1:0

LA SPEZIA, 27. — V današnji prijateljski nogometni tekmi je enajstorica La Spezie premagala moštvo AIK iz Stockholma z rezultatom 1:0. Na težkem terenu se gostje niso znašli in so bili stalno pod pritiskom hitre in bolje organizirane igre domačinov, ki so v 24' prvega polčasa po Corelliju prešli v vodstvo. Proti koncu polčasa so gostje zamudili izredno priložnost za gol. V drugem polčasu so bili Svedi bolj aktivni, vendar pa v zaključnih akcijah le malo nevarni.

TENIS

RIM, 27. — Za teniški dvoboj ženskih reprezentanc Italije in Nemčije, ki bo od 11. do 13. aprila v Taormini, je tehnična komisija FIT določila naslednjo italijansko reprezentanco: Lazzarino, Beliani, Migliori in Pericoli. Nemško reprezentanco bodo sestavljale Raubredow, Vollmer, Dittmeyer in Ostermann. V dosedanjih šestih povojnih srečanjih med obema reprezentancama je italijanska zmagala dvakrat, nemška pa štirikrat.

NOGOMET

Juniorska reprezentanca prešibka v napadu

EMPOLI, 27. — V zadnji trening tekmi je italijanska juniorska reprezentanca, ki se bo udeležila mednarodnega turnirja FIFA v Luksemburgu premagala moštvo Fracor-Empoli z 1:0.

Juniorji so nastopili v naslednji postavi: Albertosi (Cagliari); Tomasin (Trebbi), Trebbi (Salvadori); Galeone (Bolchi), Salvadori (Baveni), Bolchi (Rivara); Novelli (Brenna), Guglielmoni, Greatti, Corso, Brenna (Corazza).

Edini gol je dosegel v 19' prvega polčasa Salvadori iz 11-metrovke.

Enajstorica Fracor - Empoli je bila s svojo dobro obrambo skoraj premočan sparingpartner juniorjem, ki so bili močnejši v obrambi in v kriški vrsti kot pa v napadu. V obeh polčasih je napadalna petorica juniorjev le redko izvedla kakšno lepo ofenzivno akcijo. Trener Galluzzi bo moral zato v času, ki mu še prestaja, posvetiti največ pozornosti vigravanju napadalcev, posebno zaradi tega ker se bodo italijanski juniorji že v prvi tekmi turnirja pomerili s hitro in močno enajstorico Avstrijcev.

Z močno mednarodno udeležbo

V nedeljo skoki v Planici na 80-metrski skakalnici

Poleg Jugoslovanov bodo skakali še Poljaki, Francozi in Avstrijci

PLANICA, 27. — Planica tudi letos ne miruje, čeprav vrsta za tradicionalne smuške polete, ki so izmenično razen v Planici se v Kulmu in v Obertsdorfu, letos ni na njej. Namesto na «velikanki» bodo namreč v nedeljo skoki z mednarodno konkurenco na srednji 80-metrski skakalnici.

Priprava za to prireditev so v glavnem že zaključene. Prireditelj, ki je Slovenska smučarska zveza, je že prejela prijave vseh nastopajočih. Poleg domačih skakalcev bodo tako nastopili še skakalci iz Poljske, Avstrije in Francije, medtem ko so skakalci iz Vzhodne Nemčije, ki predstavljajo danes najvišji skakalni razred na svetu, morali zaradi domačih prireditev vabila odkloniti. Pravtako ne bodo nastopili Italijani.

Poljaki so prijavili svoje najboljše in sicer Tajnerja, Gasienico, Kierownika in Przibila, od Francozov bosta prišla Pegat Blanc in Michele Molierè. Avstrijci pa bodo nastopili z ekipo iz Koroške poleg nje pa še s Habersatterjem in Millerjem ter še s katerim.

Te dni so se zbrali v Planici na skupni trening tudi vsi najboljši slovenski skakalci. Med njimi so Zidar, Langus, Rogelj, Krznarič, Oman, Gorjanc, Gorisek in Grmek, prvi pa se bodo v konkurenci starih pomerili tudi mladinci Jemc, Pečar in Eržen. Če bo okreval, bo startal tudi Adlešič.

Prvi oficialni trening skakalcev bo že v soboto. V soboto pričakujejo tudi prihod prvih skupin gledalcev s posebnim vlakom «Putnika». Najavljene so tudi večje skupine gledalcev z onstran meje iz Koroške in Italije.

AVTOMOBILIZEM

3. aprila v Trstu start za «Railly Akropolis»

ATENE, 27 — 3. aprila se bo istočasno začel v Trstu in v Atenah tradicionalni mednarodni avtomobilski «Railly Akropolis». Cilj bo v Atenah, kamor bodo udeleženci privozili 6. aprila. Skupno se bo raillya udeležilo 76 tekmovalcev iz 16 držav in med njimi tudi Jugoslovani Vukovič in Picek z DKW ter Božič in Vidmar s Fiat. Jugoslovani bodo startali v Trstu skupno s 24 vozači. Pot jih bodo vodila mimo Reke, Zagreba, Beograda, Niša, Skoplja in Djevdjelije do Soluna, kjer se jim bodo pridružili ostali tekmovalci, ki bodo do Soluna opravili vožnjo po Grčiji.

KOŠARKA

Cavazzon in Cescutti v mladinski reprezentanci

RIM, 27. — Italijanska košarkarska zveza je v okviru priprav za srečanje mladinskih reprezentance Italije in Francije, sklicala na skupni trening v Pesaro, ki bo 2. aprila, naslednje igralce:

Vianello (Motomorini), Marchionetti, Fiutti (Gira), Cerghetti (Stella Azzurra), Formelli in Giomo (Duomo Fogore), **Cavazzon** in **Cescutti (Stock - Trst)**, Velluti (Olimpia - Cagliari), Chiodetti (Roma), Vittori (Goriziana), Amici (Tosi - Legnano), Bonetto (Petrarca), Galli (Varese), Lombardi (Pal. - Livorno).

—«—

Košarkarji za tekmo Češkoslovaška - Italija

RIM, 27. — Italijanska košarkarska zveza je objavila seznam igralcev, ki jih bodo morali biti na razpolago v času med 20. in 28. aprilom zaradi priprav za mednarodno srečanje moških reprezentanc Češkoslovaške in Italije, ki bo 26. aprila v Pragi. Ti igralci so:

Gamba, Pagani, Pieri, Romanutti, Sardagna, Riminucci, Alesini, Volpato (Simmenthal), Calebotta, Canna, Lucev (Virtus), Pomilio, Rocchi, Volpini (Stella Azzurra), Pertini (Pesaro), Zorzi (Varese), Viancello (Motomorini), Macorazzi (Gira) in Motto (Cantù).

* * *

RIM, 27. — Košarkarski klub Pavia je najavil, da bo vložil priziv v zvezi s potekom srečanja med Pavio in Giro, ki je bilo zadnjo nedeljo.

* * *

LISBONA, 27. — Včeraj zvečer je košarkarska reprezentanca Belgije premagala reprezentanco Portugalske s 55:53 (25:21).

Namiznoteniški turnir ekip in posameznikov

Sinoči prve borbe ekip na stadionu «Prvi maj»

Nocoj četrtfinale ekip in šestnajstine finala posameznikov

Na stadionu «Prvi maj» se je sinoči začel veliki turnir v namiznem tenisu za ekipe in posameznike, ki ga je organiziral Krožek mladih izobražencev v Trstu. Program prvega dne je obsegal samo ločilne borbe ekip, ki potekajo po sistemu Davisovega pokala, t. j. s štirimi igrami posameznikov in z eno igro dvojic. V primeru, da si ena izmed ekip zagotovi zmago v prvih treh zaporednih igrah in doseže rezultat 3:0, se preostali igri posameznikov ne odigrata, ker bi se sicer turnir zaradi številnih prijav preveč zavlekel.

V četrtfinale so se po sinočnjih borbah kvalificirale ekipe: PD Škedenj C, PD Pregarc A, PD Slavko Škamperle, PD Škedenj A, Krožek mladih izobražencev A, AK Jadran B in PD Škedenj B, direktno pravico nastopa v četrtini finala pa ima ekipa ASK Gregorčič iz Gorice.

Podrobni rezultati:

AK Jadran A - PD Škedenj C 0:3; Vesel-Patrizio 0:2 (13:21, 13:21), Bradač - Hrevatin 1:2 (13:21, 21:16, 16:21). Vesel-Bradač - Patrizio-Hrevatin 0:2 (20:22, 19:21).

PD Škamperle - KMI B 3:0; Vuga - Kojanec 2:0 (21:8, 21:8), Kovačič - Tavčar 2:0 (21:12, 21:10), Vuga-Kovačič - Kojanec-Tavčar 2:0 (21:11, 21:18).

KMI A - PD Pregarc B 3:0; Berce - Živec 2:0 (21:5, 21:14), Tomšič - Cesarec 2:0 (21:12, 21:11), Berce-Tomšič - Živec-Cesarec 2:0 (21:11, 21:12).

PD Pregarc A - DSS B 3:0; (forfait).

PD Pregarc C - PD Škedenj A 0:3; Ferfolja - Bajec 0:2 (7:21, 12:21), Pertot - Merlak 0:2 (14:21, 11:21), Ferfolja-Pertot - Bajec-Merlak 0:2 (18:21, 12:21).

DSS A - AK Jadran B 0:3; Ščuka - Grbec 0:2 (14:21, 11:21), Pertot - Košuta 0:2 (19:21, 18:21), Ščuka-Pertot - Grbec-Košuta 0:2 (17:21, 8:21).

PD Škedenj B - Dijaški dom 3:0; Sosič - Tomažetič 2:0 (21:14, 21:17), Germani - Gvardjančič 2:0 (21:16, 21:15), Sosič-Germani - Tomažetič-Gvardjančič 2:0 (21:9, 21:12).

Danes so na programu četrtfinalna srečanja ekip in šestnajstine finala posameznikov.

Nasprotniki v četrtfinalu ekip bodo: PD Škedenj C - PD Pregarc A, PD Škamperle - PD Škedenj A, KMI A - AK Jadran B, PD Škedenj B - ASK Gregorčič.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

VLADIMIR BARTOL 35.

ALAMUT

Vsi boste dejali: gotovo! Torej se tudi mi z vso pravico lahko veselimo radosti, ki nam jih je bil Seiduna obljubil kot naš delež po smrti. Veselimo se lahko v mislih lepih vrtov in žuborečih studencev, predstavljamo si lahko izbrane jedi in pijače, ki so pripravljene za nas; in končno, v domišljiji tudi lahko uživamo objeme črnookih devic, ki so nam onkraj določene za postrežbo. Kje je tu kakšna nečistost?: Če bi nas torej v bodoče kdaj napadel hudobni duh s svojimi zapeljivostmi, se mu bomo premeteno umaknili z mislimi v prekrasne rajske vrtove, kjer bomo po mili volji šahovali, ne da bi nam slaba vest grenila užitek. Tako bomo ugodili i Alahu, ki nam je rajske vrtove pripravil, i Seiduni, ki nam bo odprl za naše zasluge dohod vanje, i samim sebi, ker bomo puščali domišljiji prosto pot, ne da bi grešili.»

Učenci so mu glasno in veselo pritrjevali.

«Od vraga si, Obeida!» je vzkliknil Jusuf. «Le kako, da se meni samemu ni kaj takega posvetilo?»

«Obeida je stvar zelo duhovito izvedel,» je menil Ibn Tahir. «Formalno mu ni kaj oporekati. Toda po mojem ostane nečista želja kljub temu nespodobna, čeprav jo uokvirimo v rajske vrtove.»

«Zdi se mi, da ti ni prav, da nisi sam prišel na to misel,» se je jezil Obeida.

«Ne, Ibn Tahir ima prav,» je dejal Džafar. «Greh ostane greh, kjer koli ga počnemo, in z zvijačo se tako jasna prepoved, kot nam jo je bil Seiduna sporočil, ne dá obiti.»

«Vse nam hočete s svojim oglodavanjem pokvariti,» se je razhudil Jusuf. «Jaz že menim, da ima Obeida prav, in nihče nam ne more zabraniti, da bi se veselili plačila, ki ga hočemo pošteno zaslužiti.»

«Kakor kdo more,» je pripomnil Džafar in skomizgnil z rameni.

* * *

Ob večerih, ko so pred poslopjem vrhovnega poglavarja zaplapolali ognji bakel, ko se je zaslišalo daljno klokotanje šah ruda in se je oglasil večerni rog, ki je pozival k molitvi in spanju, se je lotevala učencev bolestna otožnost. Dan trde šole, strogih preizkušenj in vklenjenega duha je bil za njimi in misli so se jim sprostile. Nekateri so se zatekali v samoto in se tam predajali domotožju, drugi spet so se menili, kako je bilo tam zunaj, kjer je potekalo življenje čisto drugače.

«Rad bi bil ptica,» je nekoč dejal Sulejman. «Poletel bi in pogledal, kaj delata moji dve sestri. Naša mati je umrla in oče ima dve drugi ženi, ki imata tudi otroke. Moji sestri jima bosta v breme, gotovo grdo ravnata z njima. Iznebiti se ju bosta hoteli. Bojim se, da bosta pregovorili očeta, da ju proda prvemu snubcu. Uf, kako me vse to grize, grize!»

Stisnil je pesti in si z njima zakril obraz.

«A jaz imam mater, ki je stara,» je menil Jusuf in si šel s svojo težko šapo čez oči. «Muči se z živino in njivami in bojim se, da jo sosedje goljufajo, ker je čisto sama. Le zakaj sem jo zapustil?!»

«Da, zakaj?» je vprašal Ibn Tahir.

«Taka je bila njena želja. Rekla mi je: ‚Silen pehlevan si, otrok moj, sam Prerok bi te bil vesel. In da živi še tvoj oče, ki je čez vse na svetu častil mučenca Alija, bi te gotovo poslal k enemu izmed dajjev, ki so v službi pravega kalifa, da bi se pri njem izučil v pravem nauku...‘ Tedaj je potoval skozi naše kraje veliki dai Husein Alkeini in nabiral pristaše za Našega gospoda. Šel sem k njemu in on me je napotil sém, na Alamut.»

«A ti, Naim, kako si ti zašel v to trdnjavo?» je dalje poizvedoval Ibn Tahir.

«Moja vas ni daleč od tega kraja,» je odvrnil Naim. «Slišal sem, da zbira mogočni dai na Alamutu vojsko zoper krivoverskega sultana. Mi smo bili doma vsi pravoverni. Zato ni imel oče nič zoper to, da sem šel služit Seiduni.»

«In ti, Sulejman?»

«Kaj je tu treba spraševati? Govorili so, da bo vojna in da se je velik dai, ki je storil že mnogo čudežev, v imenu egiptovskega kalifa polastil Alamuta ter da misli od tam udariti na sultana. ‚Tu se bo nekaj skuhalo, Sulejman,‘ sem si rekel. Skozi naš kraj je potoval dai Abdul Malik in pridružil sem se mu.»

«Naš rod je bil od nekdaj vdan Alijevemu imenu,» je dejal Obeida. «Bilo nas je devet bratov in nekdo je moral od doma. Prosil sem očeta in dal mi je svoj blagoslov na pot.»

«A ti, Džafar?»

«Vestno sem proučeval koran, suno in zgodovino islama. Uvidel sem, da je bil Ali po krivem odstavljen od Prerokovega nasledstva in da sedi zato kalif v Bagdadu po krivici na namestniškem prestolu. V našem kraju se je ustavil neki izmailski dai, — bil je vprav naš predstojnik Abu Soraka — in z njim sva imela učene pogovore. Strinjal sem se z njegovim naukom in prosil sem očeta, da bi se smel pridružiti misijonarju. Ko je slišal, da kani moj učitelj na Alamut k Seiduni, je rad privolil. Saj so govorili o našem vrhovnem poglavarju, da je zelo svet mož.»

Taki pogovori so jim pomagali preko domotožja in občutja osamljenosti in odrezanosti od sveta. Ko jih je prihodnje jutro vzdramil rog iz sna, so bila večerna mehka občutja pozabljena. Mrzla voda, v kateri so se umivali, jih je spomnila trdosti dneva, nalog in učenja. Spet so stali z obema nogama na Alamutu. Skrbelo jih je samo, če bodo dobro odgovarjali na vprašanja učiteljev in če zahteve predstojnikov ne bodo pretežke. Z vedrim pogumom so se predali delu za izmailsko stvar.

* * *

Neko jutro, ko so se učenci vrnili z mnučeherjem od vojaških vaj na Alamut, jim je Abu Soraka dejal:

«Danes imate prost dan. Prišli so dajji iz sosednjih trdnjav, da dobe od vrhovnega poglavarja navodila za nadaljnje delo. Prav tako bomo mi poročali o vaših uspehih in neuspehih. Zadržite se mirno in porabite čas za učenje.»

Učence je prevzelo veliko veselje. Pohiteli so v spalnico po svoje tablice in zapiske. Nekateri so z njimi odšli na okope; drugi, radovednejši so posedali po dvorišču v senci stavb in pozorno motrili poslopje vrhovnega poglavarja.

Straža pred vhodom je bila okrepljena. Črni kijonosci so stali nepremično kot kipi. Od časa do časa je švignil mimo kak dai, zavit v svečano belo oblačilo. Učenci so si hitro pošepetali o njem, kar so vedeli. Če ga pa niso poznali, so ugibali, kdo bi utegnil biti.

Na spod